מאָרגנדיקע פּערפּלייצונג אין גאַליציען (זעה זייט 3)

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

היינט 10 זייטען

פּרייז 15 גראָשען

נייער פאלקסבלאט

№ 166 | Łódź, Wtorek, 17 lipca 1934 r. | צוועלפטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דינסטאָג, ה' מנחם אב תרצ"ד | № 166

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 71-224

אפּעלאַציע=פּראָצעס געגען סטאַווסקי'ן

האָט זיך אָנגעהויבן אין ירושלים

געריכטס-טריבונאַל זיך אָפּגעזאָגט אַרויסצורופן אַלס עדות דעם ד"ר עליאַש

ירושלים, 16. (ספּ. טעל.)

די שפּאַנונג אין גאַנצן יידישן ישוב צו דעם היינטיגן אַפּעלאַציע-פּראָצעס געגען סטאַווסקין איז אַן אומגעהויערע. אין אַ ריי שוהלען און בתי-מדרשים האָבן אַלטע מתפּללים געזאָגט תהילים פאַר דער באַפרייאונג פון דעם פערמשפּטן סטאַווסקי. טויזענטער פרומע יידן פאַסטן היינט און זיינען מתפּלל פאַר סטאַווסקיס לעבען.

פון גאַנץ פריה אָן איז די כותל מערבי פול מיט מתפּללים פאַר סטאַווסקין.

ביז צו דער לעצטער מינוט האָט מען געגלויבט אַז דער פּראָצעס וועט אָפּגעלעגט ווערען.

ירושלים, 16. (יט"א טעלעגראַפיש).

היינט האָט זיך אָנגעהויבן דער אַפּעלאַציע-פּראָצעס געגען אברהם סטאַווסקי, וועלכער איז אין דער ערשטער אינסטאַנץ פערמשפּט געוואָרען צום טויט אַלס בעשולדיגטער אין אויספיהרען דעם מאָרד איבער ד"ר חיים אַרלאָזאָראָוו.

דער טריבונאַל בעשטעהט פון 3 ענגלישע ריכטער.

סטאַווסקי זיצט אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק אין ציווילע מלבושים, אין זאַל זענען פאַראַן ווייניג מענשען, הויפּטזעכליך פּאָליציי, אַדוואָקאַטען און פּרעסע-פאַרשטעהער.

באַלד ווי דער פּאָרזיצער האָט געעפענט די גע-ריכטס-זיצונג האָט אַדוואָקאַט סעמיועל גענומען אַ וואָרט צו אַן ערקלערונג און אָנגעוויזען אַז מ'האָט דאָ צו טוהן מיט אַ זעהר קאָמפּליצירטען ענין, ער האָט אָנגעוויזען אויפן „וואָטום סעפּאַראַטום" פון יודישן ריכטער וואַלערא, אויף דער שבועה פון

גרויסע רעדע פון אדוו. סעמיועל

ד"ר עליאַש, פאַר וועלכן אַבדול מעדזשיד האָט זיך מודה געווען אין העלפען אויספיהרען דעם מאָרד.

אַדוו. סעמיועל האָט געפאָדערט אַרויסצורופען אַלס עדות דעם ד"ר עליאַש און אַבדול מעדזשיד, ווייטער ווייזט דער אַדוואָקאַט אויף דער אומלאָגיש-קייט פון אורטייל און זאָגט אַז אויב מ'זאָל אָננעהמען אַז דער צווייטער שולדיגער אין מאָרד איז גע-ווען אַן אַראַבער פאַלט דאָך אָפּ דער פאָרוואורף אַז די רעוויזיאָניסטען האָבען אָרגאַניזירט דעם מאָרד. דער אַדוואָקאַט ווייזט אויך אַז אויף דער אומפינקט-ליכקייט פון דער ערשטער אויספאָרשונג.

ירושלים, 16. (יט"א טעלעגראַפיש).

דאָס געריכטס-טריבונאַל האָט אָפּגעוואָרפען דעם פאָרשלאַג אַרויסצורופען אַלס עדות דעם ד"ר עליאַש און אַבדול מעדזשיד, מאָטיווירענדיג דאָס דערמיט, אַז ס'זענען נישט פאַראַן קיין סיבות זיך ווידער צוריקצוקעהרען צו דעם ענין, אין די מאָטי-ווען פון געריכט ווערט אויך געזאָגט אַז אין די אַפּע-לאַציע - ביטע, ווערט וועגען דעם ענין גאָרנישט דערמאָהנט.

ירושלים, 16. (יט"א טעלעגראַפיש)

די קלאַנגען וועגען דעם, אַז אַבדול מעדזשיד איז אַפּגעשיקט געוואָרען אין אַ משוגעים-שפּיטאָל שטימען נישט מיט דער ווירקליכקייט. ס'זענען אויך נישט אמת די קלאַנגען אַז ער זאָל איבערגעשיקט ווערען צו אַ מעדיצינישער אונטערזוכונג.

ס'האָבען זיך פערשפּרייט קלאַנגען אַז אַבדול מעדזשיד האָט ווידער צוריקגעצויגען די ערקלערונ-גען וועלכע ער האָט אָנגעגעבען דעם ד"ר עליאַש.

לוויה פון חיים נחמן ביאַליק

איז נעכטען פאָרגעקומען אין תל=אביב

ירושלים, 16. (ספּ. טעל.)

היינט מאָנטאָג איז קיין ארץ-ישראל געקומען די שיף מיט דעם אָרון פון ביאַליק; אין גאַנצען לאַנד איז ערקלערט געוואָרען אָפיציעלער טרויער, פון יידישען ישוב אַלס „אבל ביאַליק"; עס ווערט געפּלאַנט אַז דאָס הויז פון ביאַליק („בית ביאַליק") זאָל צוזאַמען מיט דער שטיפטונג פון „בית אחד-העם" פערוואַנדעלט ווערען אין אַ גרויסער וויסענ-שאַפטליכער ביבליאָטעק אויף די נעמען פון די ביי-דע גרויסע נפטרים.

ירושלים, 16. (יט"א טעלעגראַפיש).

די שיף „איטאַליאַ" מיטן אָרון פון נפטר איז היינט אָנגעקומען קיין יפו אוי פון דאָרט איבערגע-פיהרט געוואָרען קיין תל-אביב, פון 10 פאַרמיטאָג ביז פינף פאַרנאַכט איז דער אָרון אויסגעשטעלט געוואָרען אין זאַל פון תל-אביבער מאַגיסטראַט, פאַרן אָרון זענען פערבייגעגאַנגען צעהנדליגער טויזענדער מענשען, 6 אַ זייגער איז פאָרגעקומען די קבורה, אין הסכם מיט דעם ווילען פון דער אַלמנה זענען קיין הספדים נישט געמאַכט געוואָרען, מ'האָט בלויז גע-מאַכט אַן אל מלא רחמים און געזאָגט קדיש.

וואַרשאַ, 16. (טעלעפאָניש).

היינט איז טאָג פון דער לוויה פון חיים נחמן ביאַליק איז לויטן בעשלוס פון טרויער-קאָמיטעט איבערגעריסע געוואָרען די אַרבייט אין אַלע ציוניס-טישע אַמטען, ווי ארץ ישראל אַמט, קרן קימת, קרן היסוד א.אַ.וו.

איבעראַל האָבען זיך די בעאַמטע פערזאַמעלט אין זייערע אָרט און בעעהרט דעם אָנדענקען פון גרוי-סען נפטר מיט צעהן מינוט שווייגען.

דאָ זענען אָנגענומען געוואָרען טרויער-רעזאָלוציעס.

די רעזאָלוציעס וועלען איבערגעשיקט ווערען צו דער „תרבות"-צענטראַלע וועלכע וועט זיי איבערשיקען אין ביאַליק-מוזעאום אין תל-אביב.

היטלער, גערינג און געבעלס

זענען פּערזענלעך אין דאָרפען אומקומען

ענטדעקט אַ געהיימע אָרגאַניזאַציע מיט אַ גרויסען געווער=סקלאַד

עקס=קייזער ווילהעלם רופט צו זיך היטלער'ן

פּראַג, 16 ספּ. טעל.)

פון בערלין מעלדעט מען אַז די געהיים-פּאָליציי אין בייקעלן (פאָרשטאָט ביי בערלין) האָט ענטדעקט אַ געהיימען סקלאַד פון שטאַרקע דינאַמיט-באָמבעס ווי אויך פּראָקלאַמאַציעס וואָס הויבען זיך אָן מיט די ווערטער: „אַ טויט די פערדעטער היטלער, גערינג און געבעלס"! ס'זענען אַרעסטירט געוואָרען פערציג פּערזאָן, צווישען זיי געפינט זיך איינער שמידט, וועלכער איז פון די הויפּט-דינער אין היט-לערס קאַנצלער-פּאַלאַץ.

פּאָן פּאַפּען גיט נישט אין דעמיסיע

ווין, 16. (ספּ. טעל.)

די „נייע פרייע פּרעסע" מעלדעט אַז היטלער האָט נישט אָנגענומען די דעמיסיע פון פאָן פּאַפּען אַלס וויצע-קאַנצלער, אַזוי אַז פאָן פּאַפּען בלייבט ווייטער אויף זיין אַמט, מען גיט איבער, אַז היטלער האָט אויך פאַר פאָן פּאַפּענס אַוועקגעהן ווייל דאָס וואָלט איהם בעטייטיגט פאַר די ...

הינדענבורג אַ געפאַנגענער

ווין, 16. (ספּ. טעל.)

די עסטרייכישע צייטונגען מעלדען פון דייטש-לאַנד, אַז דער פּאַלאַץ פון הינדענבורג אין ביי-דעק איז אַרומגערינגעלט מיט היטלערס שטורם-שטאַפּעטען און געהיים-פּאָליציי וועלכע לאָזען קיי-נעם נישט צו צום פּאַלאַץ פון פּרעזידענט אָהן אַ ספּעציעלער ערלויבניש פון היטלער אָדער גערינג. עס ווערט מיטגעטיילט אַז פּראַקטיש איז הינדענ-בורג אַרעסטירט אין זיין אייגענעם פּאַלאַץ, און ער קאָן גאָרנישט טוהן אָהן דער ערלויבעניש פון היט-לער'ן.

סטודענטען-אונרוהען אין דייטשלאַנד

בערלין, 16. (ספּ. טעל.)

אין געטינגען איז געקומען צו ... צווישען סטודענטען-קאָרפּאָראַנטען און די, וועלכע געהערען נישט צו קיין קאָרפּאָראַ-ציעס. פּאָליציי האָט געמוזט איבערפיהרען, צעהן סטודענטען זענען אַרעסטירט געוואָרען.

ווילהעלם אין היטלער בעראַטען זיך ווי אזוי צו ראַטעווען דייטשלאַנד

אַמסטערדאַם, 16. (ספּ. טעל.)

די קרייזען, וואָס שטעהען נאָהענט צום עקס-קייזער ווילהעלם אין דאָאָרן גיבען איבער אַ סענסאַ-ציאָנעלען קלאַנג, וואָס האָט זיך פערשפּרייט אין דאָרן, אַז אויף דער פערמיטלונג פון רייכסוועהר-מיניסטער פאָן בלאָמבערג, זאָל ווילהעלם אויפנעהמען אין דאָאָרן דעם קאַנצלער היטלער און מיט איהם אָפּהאַלטען אַ לענגערע קאָנפערענץ.

דער דאָזיגער סענסאַציאָנעלער ווייזט זאָל צו-שטאַנד קומען שוין אין דער קומענדיגער וואָך.

בעתן געשפּרעך פון עקס-קייזער מיט היטלער'ן זאָל אַרומגערעדט ווערען די איצטיגע לאַגע אין דייטשלאַנד און דער עווענטועלער צוריקקעהר פון עקס-קייזער מיט זיין משפּחה קיין דייטשלאַנד.

אויף דיין רייזע קיין דאָאָרן וועלען היטלער'ן בע-גלייטען דער רייכסוועהר-מיניסטער פאָן בלאָמבערג, פּרינץ אויגוסט ווילהעלם, דעם עקס-קייזערס צווייטער זוהן.

די דאָזיגע ידיעה האָט אין האָלאַנד אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגע סענסאַציע, מען ווייזט אָן אַז זייט עטליכע טעג קומען פאָר אין שלאָס אין דאָאָרן געהיימע בעראַטונגען מיט ספּעציעלע שלוחים פון בערלין.

די הויפּט-סיבה פון דער דאָזיגער קאָנפערענץ זאָל זיין די שרעקליכע לאַגע וואָס דייטשלאַנד לעבט איצט דורך. ווילהעלם זאָל האָבען אַפּעלירט צו היט-לער'ן, דורך בלאָמבערגס פערמיטלונג, אַז מען מוז זעהן ראַטעווען דאָס פאָטערלאַנד, וועלכעס שטעהט פאַר אַ קאַטאַסטראָפע, און דערביי פערגעסען אַלע ביזאיצטיגע פּניות און ביזאיצטיגע מחלוקתן.

סטעריליזאַציע

בערלין, 16. (ספּ. טעל.)

די אַמטליכע סטאַטיסטיק גיט אָן, אַז אין עסטען זעכען איז ערשטען האַלבען יאָהר פון 1934 אַדורכ-געפיהרט געוואָרען 190 סטעריליזאַציעס.

אין פערלויף פון היינטיגען יאָהר דאַרפען אַ-דורכגעפיהרט ווערען 800 סטעריליזאַציעס.

פוילען און דער מזרח-אפמאך

וואס שרייבען וועגען דעם די פראנצויזישע צייטונגען

פאריז, 16 (ספ. טעל.)

די פראנצויזישע צייטונגען מעלדען, אז דער פוילישער אמבאסאדאר כלאפאווסקי איז אויפגענומען געווארען דורכ׳ן אויסערן-מיניסטער בארטו, און אויך אין ווארשא האט דער מיניסטער בעק אויפגענומען דעם פראנצויזישען אמבאסאדאר לאראש. מ׳האט פארהאנדעלט וועגען דער פראגע צי פוילען וועט צוטרעטען צום „מזרח-לאקארנא-אבמאך", (לויט וועלכען עס ווערען אויך גאראנטירט די איצטיגע גרעניצען פון אלע מזרח-אייראפעאישע לענדער, צווישען זיי אויך פון סאוויעט-רוסלאנד און דער קליינער אנטאנט און סאוויעט-רוסלאנד טרעט אריין אין פעלקער-בונד). די צייטונג „ל׳עוור" מעלדעט, אז פוילען האט געענטפערט, אז זי וויל נישט. די מיינונגען פון די פראנצויזישע צייטונגען וועגען פוילענס שטעלונג זענען צעטיילט. טייל ווארפען פאר פוילען, אז זי געהט מיט דייטשלאנד געגען פראנקרייך. דאגעגען דער „זשורנאל" האלט, אז פוילען איז גערעכט. די צייטונג „לע זשור" שרייבט, אז דער פראיעקט פון רוסלאנדס אריינטרעטען אין פעלקער בונד האט ארויסגערופען א ענטוישונג סיי אין דייטשלאנד, סיי אין פוילען. די דאזיגע צייטונג האלט, אז צווישען דייטשלאנד און פוילען איז פארהאן א געהיימער אבמאך.

לאנדאן, 16 (ספ. טעל.)

די ענגלישע פרעסע קאמענטירט ווייטער דעם פראנצויזישען פראיעקט וועגען די זיכערהייטס-פאקטען אין אייראפא. „סאנדיי טיימס" פערעפענטליכט אנ׳ארטיקעל, אין וועלכען ס׳ווערט צוו. אנד. אויסגעדריקט געוויסע בעווארענישען געגען גאראנטירען די סאוויעטישע מערב-גרעניצען דורך פראנקרייך, ווי אויך די פראנצויזישע מזרח-גרעניץ דורך די סאוויעטען.

דער דאזיגער שטאנדפונקט, שרייבט די צייטונג, קאן האבען געפעהרליכע פאלגען. פראנקרייך וועט אין פאל פון א סאוויעטיש-דייטשער מלחמה זיין געצוואונגען אפען ארויסצוטרעטען אויף דער זייט פון סאוויעט-רוסלאנד.

דער ארגאן פון לארד ביווערברוק „סונדיי עקספרעס" טרעט ארויס שארף געגען פראיעקט פון א מזרח-לאקארנא, זעהענדיג דערין אנ׳אומקעהר צו די פאר-מלחמה׳דיגע אפמאכען. ענגלאנד קאן אין דעם שפיל נישט נעהמען קיין אנטייל. די צייטונג בעמערקט, אז א מזרח-לאקארנא לעגט ארויף אויף ענגלאנד נייע פערפליכטונגען. אזוי, למשל, אויב פראנקרייך וועט ארויסטרעטען צו שיצען סאוויעט-רוסלאנד, אין פאל פון א מלחמה מיט דייטשלאנד, וועט ענגלאנד פריהער צי שפעטער, זיין געצוואונגען צו אנ׳אינטערווענץ.

---

700 שטורמיסטען, היטלערס נאהענטסטע פריינד

פערשפארט אין קאנצענטר.-לאגער

לאנדאן, 16. (ספ. טעל.)

דער בערלינער קארעספאנדענט פון „מארגען-פאסט" טיילט מיט, אז אין משך פון דער לעצטער וואך זענען אין אראניענבורגער קאנצענטראציע-לאגער איינגעשפארט געווארען איבער זיבען הונדערט שטורמיסטען.

צווישען די ארעסטירטע שטורמיסטען געפינען זיך פיל הויכגעשטעלטע פערזענליכקייטען פון היטלערס נאהענטסטע פריינד.

פערמאכט פאליטישע פארטייען אין לעמבערג

לעמבערג, 16 (ספ. טעל.)

דער לעמבערגער וואיעוואדע האט אויף א בעפעהל פון אינערן-מיניסטעריום פונאנדערגעלאזען די פאליטישע פארטייען „אוקראאינסקא סאלאנסקיע אביעדינעניע" און פערמאכט זייער ארגאן „פראצא" און אויך די „אלגעמיינע יודישע ארבייטס-פארטיי" און פערמאכט זייער ארגאן „אונזער וועג".

מענשען וואס ליידען פון שווערען שטוהלגאנג

און ווערען דערביי נאך פון מאסט-דארם-קראנקהייטען און העמאר-רעלקנאטען געקוועלט ווערען, נעהמען צו דער דארם-רייניגונג פריהמארגענס און אוונד צו א פערטעל גלאז נאטירליך בימערוואסער

Franciszka Józefa

צו פערלאנגען אין אפטייקען און סקלאד-אפטעקעס.

גענעראל-שטרייק אין קאליפארניע

150 טויזענד ארבייטער שוין צוגעשטאנען צום שטרייק

ניו-יארק, 16 (ספ. טעל.)

פון סאן-פראנציסקא מעלדעט מען, אז דער אויסברוך פון אלגעמיינעם שטרייק איז אונפערמיידליך. היינט האבען זיך 19 פראפעסיאנעלע פעראיינען ארויסגעזאגט פארן שטרייק. דער שטרייק וועט ארומנעהמען 150 טויזענד ארבייטער און וועט זיין דער גרעסטער שטרייק זייט 40 יאהר.

ס׳ווענען אנגענומען געווארען מיטלען צו פערזיכערען די בעפעלקערונג מיט לעבענסמיטעל.

פאריז, 16 (ספ. טעל.)

פון סאן-פראנציסקא מעלדעט מען, אז דארט איז אויסגעבראכען א קאמוניקאציע-שטרייק. ס׳זענען אויך פערמאכט געווארען די לעבענסמיטעל-געוועלבער און פלייש-יאטקעס. אין פערלויף פון 24 שעה זאל פראקלאמירט ווערען א גענעראל שטרייק.

אין לאס-אנזשעלאס האבען זיך נעכטען אנגעהויבען אונרוהען. 16 פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען.

28 טויזענד יודען זאלען ארויסגעשיקט ווערען פון טערקיי

סאלאניקי, (י.ט.א.) די היגע גריכישע צייטונג „ל׳אקציאן", טיילט מיט פון קאנסטאנטינאפאל, אז די טערקישע מאכט האט בדעה ארויסצושיקען פון טערקיי 28,000 יודען.

פון אנדערע קוועלען איז די ידיעה ביז איצט נישט בעשטעטיגט געווארען.

אין אייראפעאישען טערקיי לעבען סך-הכל 80,000 יודען, אין אזיאטישען — 78,000 יודען.

מורא׳דיגע שרפה אין א קירך

30 מענשען פערברענט געווארען, 40 אנדערע ראנגלען זיך מיט׳ן טויט

קאלקוטא, 16 (ספ. טעל.) פון סימלי טיילט מען מיט:

פעל, אין דרום-אינדיען איז בעת א תפילה אויסגעבראכען א שרפה. דאס פייער האט זיך פערשפרייט מיט א געוואלדיגער שנעלקייט. צווישען די מתפללים איז ענטשטאנען א מורא׳דיגע פאניק. לויט די ביזאיצטיגע מיטטיילונגען זענען 30 מאן פערברענט געווארען אויף קויל, 40 האבען בעקומען בראנד-וואונדען און ראנגלען זיך מיטן טויט.

געשטארבען דער אויספיהרער פון אטענטאט אויף קרושעוואנ׳ען

נאך דעם קישינעווער פאגראם

בערלין (יט"א) לויט א ידיעה, וואס איז דא ערהאלטען געווארען פון ראטען-פארבאנד, איז דארט געשטארבען פנחס דאשעווסקי, וועלכער האט אין יאהר 1903, נאך דעם קישינעווער פאגראם אויסגעפיהרט דעם אטענטאט אויף דעם יודען-פרעסער קרושעוואן.

הויך-קאמיסאר וואוקאפ איז דעמיסיע

נאך היינטיגען זומער זאל ער אפטרעטען פון זיין אמט

לאנדאן, 16 (ספ. טעל.)

אין די פאליטישע קרייזען געהען ארום קלאנגען, אז דער איצטיגער נציב העליון פון ארץ-ישראל סער וואוקאפ פערלאזט ענדע היינטיגען זומער זיין אמט און אויף זיין ארט וועט בעשטימט ווערען איינער פון די אנגעזעהענסטע ענגלישע קאנסערוואטיווע פיהרער. מען רופט אן דעם נאמען פון געוועזענעם ענגלישען הויך-קאמיסאר אין עגיפטען לארד לאיד.

Doktór KLINGER
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע און ווענערישע קראנקהייטען
Andrzeja 2, tel. 132-28
נעמט אן פון 9 ביז 11 פריה און פון 6 ביז 8 אוו.
זונטאג און פייערטאג פון 10 ביז 12.

Dr
Wajnberg
ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז-קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5 8—9 אוו.

העלענאוו — העלענאוו
ארב. ספארט-געז. „שטערן" אין לאדז ‖ לטובת די באראכאוו-שולן
שבת, דעם 21 יולי, אנהייב 2 א זייגער נאכמ.
א גראנדיעזע גארטען-פערוויילונג
פערבינדען מיט א טורן-פעסט
אין פראגראם: מאסען-איבונג פון 300 ספארטלער. מוסטער-איבונגען פון פרויען, מענער און קינדער-גרופען. בארען, רעק, קאסטען. וועט-גייען פון 100, 500 און 1000 מעטער. סימפאנישער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון דיריגענט ס. פיעטרושקא. בלעז-ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון דיריגענט ראסטאווסקי. רייכע פאנטען-לאטעריע מיט פיל טויזענטער ווערטפולע געווינסען. אייגענער בילינגער בופעט. 8.30 אין אוונד אויפן ספארט-פלאץ פון העלענאוו,ביים ליכט פון רעפלעקטארען
א באקס-מעטש „נוויאזדא"-באקסער מיטן אנטייל פון בערימטען ראטהאליץ (איינציגער זיגער פון באקס-מעטש פוילען – אמעריקא).
דער פרייז פון בילעטען 1 זל. פאר קינדער 50 גר.

Wydział Turystyczny Zjednoczenia Bezpartyjnych Żydów w Polsce, ajencja w Łodzi Zawadzka 6, tel. 204-67
ארדענט איין א אויספלוג קיין טערקיי, גריכענלאנד, עגיפטען, פאלעסטינא, סיריען און איטאליען.
רייזע-קאסטען אהין און צוריק, אויפענטהאלט אויף דער שיף, אויסלענדישער פאס מיט וויזעס 950 זל.
איינשרייבונגען אין סעקרעטאריאט ביז׳ן 20 אויגוסט ד.י. איינשליסליך.
2988

פרישער, בעגייט די הכשרים!
הכשרים אויפ׳ן חודש אב ווערען ארויסגעגעבען אין ראבינאט:
היינט, דינסטאג, דעם 17-טען
מארגען, מיטוואך, דעם 18-טען
און דאנערשטאג, דעם 19-טען ה. ח.
אין די שעה׳ן 12 ביז 3 און פון 8 ביז 10 אוונט.
ועד הרבנים לעדת לאדז
ב׳ דברים, צ"ד

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער שווער-געטראפענער פאמיליע גרינבוים, צוליב׳ן טויט פון זייער מאן און פאטער
פנחס נ"ע
זייט געטרייסט!
דור וויינרייב און פרוי
געציל ראזענפעלד און פרוי
לעאן ווישינסקי
מרדכי יאבלאנסקי

בעקאנטמאכונג.
דער רבי שליט"א מקאמארנא וואס וואוינט אין פאביאניץ, וועלכער איז געווען אין טשעכאסלאוואקיי, וועט אי"ה דעם מיטוואך זיין צוריק אין פאביאניץ.

שלאסערײ-ארבייטען
ווי אויך אויטאגענישע שווייסונגען, מעטאל-בעארבייטונגען, מא-שינען-טיילען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13

יודישע פרויען!
פאדערט פון קצב א נייעם הכשר.
דער הכשר פון אב איז פון רויטער קאליר.
לאדזער ראבינאט.
לאדז, ד. 16. יולי 1934.

Dr. med.
Haltrecht
צוריקגעקעהרט
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86
נעמט אן פון 8—11 מיטאג און פון 5—9 אוונט
זונטאג פון 10—1 בטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

פאר גאלד,
ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

אנאנסען
— אין —
פא, קסבלאט
האבנגרוים ערפאלג

אויערן, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולא-טארישע פון 11—2 און פון 5—8 אוונט.

קאטאסטראפאלע פערפלייצונג אין גאליציע

פיל מענשליכע קרבנות. — די טייכען זענען ארויס פון די ברעגעס. — אפגעשטעלט די באהן-פערבינדונג. — אונגעהויערע היזקות. — די בעפעלקערונג ווערט טיילווייז עוואקואירט. — מיליטער און ארגאניזאציעס ברענגען הילף; — איז די שטעט איז פינסטער צוליב דער פערפלייצונג פון די עלעקטראווניעס

שטשאוניץ, קראשטשענקא, נאוויטארג און זאקאפאנע אפגעשניטן פון דער וועלט

קראקא, 16 (ספ. טעל.)

דער קראקאווער וואיעוואדישער פערפלייצונגס-קאמיטעט האט ארויסגעגעבען פאלגענדען קאמוניקאט: אין צוזאמענהאנג מיט דער פערפלייצונג איז די לאגע א זעהר ערנסטע. דער צונארעף, פאפראד, ראבא, ביאלא, ראפא און אנדערע טייכען זענען ארויס פון די ברעגעס, איבעררייסענדיג בריקען, די באהן-קאמוניקאציע מיט זאקאפאנע, ניי-סאנץ און יאסלא איז איבערגעריסען צוליב דער בעשעדיגונג פון דער באהן-ליניע, די טעלעפאנישע פערבינדונג פונקציאנירט, די מאכט מיט דער הילף פון מיליטער ארגאניזירען טעכנישע הילף.

ניי-סאנץ איז אפגעשניטען פון דער אומגעגנד, די בעדראהטע בעפעלקערונג איז איינגעטיילט געווארען אין די שולען און שטעטישע בנינים, דער צוג זאקאפאנע—ווארשא איז נישט ארויס פון זאקאפאנע. דער בעדראהטער בעפעלקערונג ווערט צוגעשטעלט לעבענסמיטעל און מלבושים. ביז איצט זענען פעסטגעשטעלט געווארען עטליכע צעהנדליג פאלען פון דערטרונקען ווערען.

נאווי-טארג, 16 (ספ. טעל.)

בראשטשענקא און שטשאווניץ זענען בעדראהט פון דער פערפלייצונג. אויך אין נאווי סאנטש געפינט זיך אין א שווערער לאגע. ס'זענען געווען עטליכע אומגליקספאלען מיט מענשען.

קראקא, 16 (ספ. טעל. טעל.)

די באהן-פערבינדונג כארובקא—זאקאפאנע איז אפגעשטעלט געווארען, אויך די פערבינדונג טארנאוו—ניי-סאנץ, מושינא-ארלאוו און זשעשאוו-יאסלא.

טארנאוו, 16 (ספ. טעל.)

די פערפלייצונג האט געמאכט גרויסע היזקות. די באהן-פערבינדונג איז איבערגעריסען.

נאווי-טארג, 16 (ספעציעל)

די פערפלייצונג האט געמאכט אונגעהויערע שאדענס. די באהן-פערבינדונג מיט קריניץ, שטשאווניץ און זאקאפאנע איז אפגעשטעלט. די בריק אין פאראנין איז איבערגעריסען, אזוי, אז מ'קען זיך נישט פריינבעקומען קיין זאקאפאנע. אלע גאסען ביז צום מארק אין נאווי-טארג זענען פערפלייצט. שטשאווניץ און אנדערע שטעטלעך זענען שטארק בעדראהט.

שטשאווניץ און קראשטשענקא זענען אפגעשניטען פון דער וועלט. דער פערפלייצונגס-קאמיטעט קען זיך אליין קיין עצה נישט געבען, ווייל די פערפלייצונג בעדראהט דאס לעבען און פערמעגען פון די איינוואוינער, און האט גערופען צו הילף מיליטער. די שאדענס בעטרעפען דא עטליכע הונדערט טויזענד זלאטים. אין דער רעטונגס-אקציע נעמען אנטייל אלע ארגאניזאציעס.

נאווי-טארג 16 (ספ. טעל.)

די לאגע ווערט כסדר געפעהרליכער. אפילו נעמויערטע הייזער האט דאס וואסער מיטגענומען מיט זיך. 200 הייזער זענען פערפלייצט, אלע דערפער ביים דונאיעץ זענען פערגאסען מיט וואסער. אין נאווי טארג איז פערפלייצט געווארען די עלעקטראווניע און די שטאט געפינט זיך אין דער פינסטער. ס'איז געשאפען געווארען א מיליץ, אויף דער סטאציע שטעהט א שנעל צוג, וועלכע קען זיך נישט ריהרען אוים'ן וועג קיין זאקאפאנע. א'אנדער צוג אין ביאלי דונאיעץ שטעהט אויך אין וואסער.

טארנאוו, 16 (ספ. טעל.)

דער מערב טייל פון דער שטאט איז שטארק בעדראהט פון דער פערפלייצונג.

זאקאפאנע, 16 (ספ. טעל.)

דער רעגען, וואס פאלט דא שוין זייט עטליכע טעג און מאכט דעם איינדרוק פון א וואלקן-ברוך האט אנגעמאכט אונגעהויערע חורבנות. זאקאפאנע איז פערפלייצט. די עלעקטראווניע איז פערגאסען געווארען און זאקאפאנע געפינט זיך אין דער פינסטער. דער לעצטער צוג קיין זאקאפאנע פון קראקא איז אנגעקומען דעם 16 ד. מ. האלב 12 בייטאג און אוועקגעגאנגען ארום 1.

דער שאסעע פון זאקאפאנע ביז מארסקיע אקא איז בעשעדיגט. די שאדענס אין זאקאפאנע בעטרעפען עטליכע הונדערט טויזענט זלאטים.

צושטאנד געקומען דער געמיינזאמער פראנט

צווישען די פראנצויזישע סאציאליסטען און קאמוניסטען

פאריז, 16 (ספ. טעל.)

דער ראט פון דער פראנצויזישער סאציאליסטישער פארטיי האט אויף דער נעכטיגער זיצונג אנגענומען א רעזאלוציע, אננעהמענדיג דעם פארשלאג פון די קאמוניסטען, אז ביידע ריכטונגען זאלען צוזאמען ארבייטען ביים בעקעמפען דעם פאשיזם און מלחמה.

ביידע פארטיי-קאמיטעטען ארבייטען איצט אויס א טעקסט פון אן'אפמאך.

די פראנצויזישע סאציאליסטען וועלען זיך ווענדען צו דער פערוואלטונג פון צווייטען אינטערנאציאנאל, אז ער זאל זיך פערשטענדיגען מיט'ן דריטען אינטערנאציאנאל וועגען אן'ענליכע צוזאמענארבייט אויפ'ן אינטערנאציאנאלען געביט.

אין פראנקרייך וועלען פארקומען געמיינזאמע ארויסטרעטונגען אין דער יאהרצייט פון אויסברוך פון דער וועלט-מלחמה.

ארץ-ישראל ווערט פערוואנדעלט אין דער מיליטערישער הויפט-באזע פון ענגלאנד

רעוועלאציעס פון אן'אראבישער צייטונג

יפו, (יט"א) די אראבישע צייטונג „פאלעסטין" פערעפענטליכט א רייהע רעוועלאציעס אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע בעראטונגען צווישען דעם בריטישען הויך-קאמיסאר אין עגיפטען סער מיילס לעמפסאן און דעם הויך-קאמיסאר פון ארץ ישראל סער ארטור וואוקאפ. „פאלעסטין" דערצעהלט, אז ארץ ישראל און עבר הירדן ווערען פערוואנדעלט אין דער וויכטיגסטער באזע פאר דעם ענגלישען מיליטער און פלאט אויף דעם מזרח. די דאזיגע ענדערונגען ווערען דיקטירט דורך סטראטעגישע און ווירטשאפטליכע מאטיווען.

מאלטא איז צו קליין אלס באזע פאר דעם בריטישען פלאט, חוץ דעם איז די בעפעלקערונג פון מאלטא צו פריינדליך געשטימט פאר איטאליען. חיפה בעקומט א באהן-פערבינדונג מיט אקאבא. גרויסבריטאניען — שרייבט די אראבישע צייטונג — פיהלט זיך זיכער אויף ביידע זייטען פון ירדן, וואו קיין שום אנדער גרויסמאכט קאן איהר נישט שטערען.

ענגלאנד וויל אזוי ארום אויך אויסמיידען די הויכע אפצאהלען פאר די סחורות, וואס ווערען געפיהרט דורך דעם סועץ-קאנאל, וועלכער ווערט פערוואלטעט דורך א געזעלשאפט מיט מעהרסטענס פראנצויזישע אקציאנערען. די ענגלישע סחורות וועלען קומען קיין חיפה און פון דארט מיטן באהן קיין אקאבא. אין עבר-הירדן זאל ענטשטעהן א גרויסע בריטישע לופט-פליה-באזע.

גלייכצייטיג ווערען געפיהרט פערהאנדלונגען וועגען איינפירען א לופט-פערקעהר צווישען סיריען און עגיפטען.

47 יודישע שילער מעלדען זיך אלס „בלוטשפענדער"

בודאפעשט, (יט"א) גרויס אויפזעהן האט דא ארויסגערופען פאלגענדער פאל: א שילער פון דער יודישער רעאל-גימנאזיע אין בודאפעשט איז שווער קראנק געווארען און כדי איהם צו ראטעווען איז געווען נויטיג א בלוט-טראנספוזיע.

דאן האבען זיך אלע 47 חברים פון דעם קראנקען שילער געמאלדען צום דירעקטאר פון דעם שפיטאל און פארגעלעגט זייער בלוט פאר דעם קראנקען חבר.

מען האט זיך אבער אין דעם פאל בענוצט מיט די שטענדיגע „בלוטשפענדער", וועלכע זענען פערעגעסטרירט אין שפיטאל.

שטראפען פאר אויסבעהאלטען „אונלעגאלע" עולים

תל-אביב (יט"א). דריי יודען פון דער פאר-שטאט בית-הגוי זענען פערמשפט געווארען צו צאהלען געלדשטראף און אייבער אויף צוויי חדשים תפיסה פאר אויסבעהאלטען „אונלעגאלע" יודישע אימיגראנטען. בעהאלטענע האבען בעמערקט ווי יודישע אימיגראנטען שטייגען ארויס פון אן'עגיפטישער זעגעל-שיף נישט ווייט פון יפו און האבען זיי פערפאלגט. די אימיגראנטען זענען ענטלאפען אין דער דערבייאיגער יודישער זידלונג, ווען עס איז אנגעקומען פאליציי האט זי נישט געקאנט געפינען די דריי אונלעגאלע אימיגראנטען. די יודישע איינוואוינער וועלכע האבען אויסבעהאלטען די אימיגראנטען זענען בעלדעם צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט.

Dr. J. NEUMAN
כירורג און גינעקאלאג
(פריוואט-ארצט)
נעהמט אן פון 3 ביז 4.30 נאכמיטאג
און פון 7.30 ביז 8.30 אוונט.
זאבאדניא 57, טעל. 128-95

נישט קיין פאגראמען

נאר אויסראטונג אויף אן'אנדער אופן

בערלין, (יט"א). אין א געשפרעך מיטן ספעציעלן יט"א-שליח אין דייטשלאנד האט אן'איינפלוסרייכע דייטשע פערזענליכקייט וועלכע שפילט א וויכטיגע ראל אין די נאציאנאל-סאציאליסטישע און רעגירונגס-קרייזען, ערקלערט אז די פאליטיק פון דער דייטשער רעגירונג לגבי די יודען וועט אויף להבא זיין פון דער ארט, אז זי וועט אויסשליסען ערנסטע געוואלד-טאטען. די פעראנטווארטליכע רעגירונגס-פארשטעהער בעדויערן צוליב די אנטי-יודישע געשעהענישן אין שלעזיען און העסען און די רעגירונג בעמיהט זיך אז אזעלכע געשעהענישן זאלען זיך מעהר נישט איבערחזרן. אלס בעווייז דערצו, — האט ערקלערט דער אינפארמאטאר — קען דינען דער פאקט, דאס ווען דר. געבעלס האט לעצטענס געהאלטען זיין אנטי-יודישע רעדע, האט די פאליציי בעקומען א ספעציעלען בעפעהל צו שטעהן אויף דער וואך, אז עס זאל נישט קומען צו קיין פאגראמען.

די רעגירונג — האט פארטגעזעצט דער אינפארמאטאר — וועט ווייטער גלאטען ארויסשטויסען די יודען פון ווירטשאפטליכען, פאליטישען און קולטורעלען לעבען פון לאנד, די רעגירונג וויל אויסמיידען יעדע בלוט-פערגיסונג. וועלכע וואלט געקאנט אויסגענוצט ווערען פאר אנטי-דייטשער אגיטאציע אין אויסלאנד. די רעגירונג וויל זיך ליבער בענוצען מיט דעם סיסטעם פון שטילער עלימינירונג פון די יודען, וואס איז פאקטיש פיל ווירקזאמער, פיל ווייניגער סענסאציאנעל און קען נישט אויסגענוצט ווערען פאר אנטי-דייטשער אגיטאציע אין אויסלאנד. די רעגירונג וויל זיך ליבער בענוצען מיט דעם סיסטעם פון שטילער עלימינירונג פון די יודען, וואס איז פאקטיש פיל ווירקזאמער פיל ווייניגער סענסאציאנעל, און קען נישט אויסגענוצט ווערען פאר א שארפער צייטונגס-אגיטאציע געגען דייטשלאנד. יאהאנעס פאלס האט די רעגירונג נישט בדעה אפצושוואכען די שטרענגסטע אנווענדונג פון אריער-פאראגראף.

דר. געבעלס האט לעצטענס רעקאמענדירט די בעסטע 12 ביכער פון דעם מאנאט, פון וועלכע 6 זענען געווידמעט דעם ראסען-פראבלעם וואו עס קען דינען אלס בעווייז אז דער ראסען-פרינציפ פער-דינען אלס בעווייז אז דער ראסען-פרינציפ פערנעמט ווייטער דעם אויבנאן אין דעם דייטשען עפענטליכען לעבען.

בערלין, (יט"א). די דייטשע פרעסע בעמיהט זיך ווייטער צוצושרייבען די יודען די פעראנטווארטליכקייט פאר וועלכע עס איז אומרוהען. סיי דער „אנגריף", סיי די „דייטשע צייטונג" האבען ענטדעקט אז אין די לעצטע אמסטערדאמער אומרוהען זענען שולדיג יודען, דער ספעציעלער קארעספאנדענט פון „אנגריף" אין האלאנד טיילט מיט אז אלע קאמוניסטישע פיהרער אין האלאנד זענען יודען. דערביי רעכענט ער אויס דעם מיטגליד פון פארלאמענט און פון שטאט-ראט דזה ווינקאאפ, לואי דע-ווייסער און אנדערע.

בערלין (יט"א). די בערלינער „דייטשע צייטונג" טיילט מיט, אז יעדע וואך פערלאזען בערלין אן ערך 160 יודען, דערביי האלט די צאהל יודען, וועלכע פערלאזען בערלין, אין איין שטייגען. דער יט"א-שליח האט נישט בעוויזען צו זאמלען פון יודישע קהלות קיין גענויערע ציפערן. ווי מען רעכענט אבער איז די צאהל וועלכע עס גיט אן די „דייטשע צייטונג" נאהענט צו דער ווירקליכקייט.

בערלין (יט"א). אלס רעזולטאט פון דער איבערוועגען פון קאמיטעט צו שטיצען די יודישע ארטיסטען, ווערט איצט אין פראפאגאנדע-מיניסטעריום צוגעגרייט א געזעץ וואס רעגולירט די פראגע פון די אויפטריט פון יודישע ארטיסטען אויף קאבארעט און צירק-פארשטעלונגען. אין הסכם מיט די פערפליכטענדע פעראָרדנונגען טארען נישט די יודישע ארטיסטען ארויסטרעטען פארן דייטשען פובליקום. זיי מעגען אבער יא ארויסטרעטען אויף טעאטער און אנדערן-פארשטעלונגען פאר א יודישען פובליקום. לויט דער נייער פעראָרדנונג זאל ערלויבט ווערען צו עפענען ספעציעלע קאבארעטען און א בעזונדערן צירק פאר יודישע צושויער.

—:0:—

ראטעוועט אייער געזונד!
קראנקע אויף רופטורען (ברוך-קראנקהייטען)
ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטען אויף ביינער-שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.
ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען, אויף זשילאסעס. — גומי-זאקען לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס
ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אויס לעמבערג
לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)
(פראנט פארטער), טעל. 177-09 נאהנט פון לאדזער פאבריקס-באהנהויף
בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאונבעדינגט נויטיג.
צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף.
(אין זגערזש אויף סלאמעצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

לאדז, 17 יולי 1934

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 17 יולי 1934

היטלער איז געצוואונגען געווארען צו רעדען

אומצופרידענהייט אין דער נאציאנאל-סאציאליסטישער פארטיי מיט זיין טאקטיק

די רעדע, וואס היטלער האט געהאלטען אין דייטשען רייכסטאג, האט נישט געבראכט יענע סענסאציאנעלע איבערראשונגען, וועלכע מען האט ערווארט. עס איז געווען נישט מעהר ווי א בע= ריכט וועגן די געשעהענישען פון 30 יוני, וואס איז אויסען געווען א ביסעל פראפאגאנדע פאר דעם אינערליכען געברויך. היטלער האט אנגעגע= בען א בעריכט וועגן דער בלוטיגער שחיטה, וואס ער אלס פארטיי-אנפיהרער, האט איינגעאר- דענט, ער האט אבער ווייטער נישט אויפגעקלערט די סבות און די הינטער-קוליסען פון זיין בארבא- רישער אקציע.

היטלער האט אויך אין זיין רעדע פערשווי- גען די דרינגענדע פראבלעמען פון דער אויסער= ליכער פאליטיק. ער האט אויך נישט פראקלאמירט קיין שום ענדערונג פון קורס, ווי אויך נישט א פרוב פון א דערנעהנטערונג צו דער ציוויליזיר- טער וועלט.

ווי דאס פריהערדיגע מאל איז אויך איצט דער רייכסטאג צוזאמענגערופען געווארען אין דער קראל=אפער.

עס זענען אין דריטען רייך נאך קיינמאל נישט געמאכט געווארען צו א רייכסטאג=זיצונג אזעלכע טעכנישע פארברייטונגען. די צייט פון דער זיצונג איז אויך געוועהלט געווארען ספעציעל 8 א זייגער אין אוונט. דאס איז די צייט ווען אין דייטשלאנד ווערט אמייסטען געהערט ראדיא. עס איז אלץ געטון געווארען, בכדי מיליאנען דייטשען זאלען הערען היטלערס רעדע. אין פער- שידענע פונקטען פון דער שטאט זענען אויף פלעצער אויפגעשטעלט געווארען ריזיגע מעגאפא- נען, פאר וועלכע עס האבען זיך געזאמעלט מאסן מענשען.

היטלערס רעדע איז איבערגעגעבען געווארן דורכ'ן ראדיא נישט נאר אין דייטשלאנד נאר אויך אין א רייהע אנדערע מלוכות. א חוץ אין אלע דייטשע סטאציעס איז די רעדע טראנסמיטירט געווארען קיין רוים, עטליכע ענגלישע סטאציעס, א טייל דענישע, שוועדישע, עטליכע אמעריקאנישע סטאציעס, ארגענטינא, אורוגווי. א. א.

נאך דער זיצונג פון רייכסטאג, וואס האט געדויערט כמעט צוויי שעה, האט די דייטשע ראַ- דיא ארויסגעגעבען פאר די אויסלענדישע הערער די איבערזעצונג פון היטלערס רעדע אויף ענגליש, שפאניש, פראנצויזיש, איטאליעניש און פארטוגא- ליש.

דער בנין, וואו עס איז פארגעקומען די רייכסטאג-זיצונג, איז שוין פון באלד אינדערפריה געווען שטרענג בעוואכט. איבעראל זענען געשטא- נען שטארק בעוואפענטע פאליציי-פאסטענס, וואס האבען געהיטען אלע אריינגענג. נאך א צייט לאנג, איידער די זיצונג האט זיך אנגעהויבען זע- נען די גאסען ארום דעם רייכסטאג געווען בעלא- גערט פון מענשען. דער צוגאנג אבער פארן פוב- ליקום איז אבער שוין פון לאנג געווען פערמאכט, און 500 בעוואפענטע פאליציאנטען מיט ביקסען, שטורמיסטען און שוץ-שטאפעטען האבען ארומגע- רינגעלט דעם גאנצען בנין פון אלע זייטען. פון היטלערס רעזידענץ אויף דער ווילהעלם-שטראסע ביז צום בנין פון דער אפער זענען אויסגע= שטעלט געווארען געדיכטע שפאלערען פון שוץ= שטאפעטען-אפטיילונגען. א פאר מינוט פאר 8 איז היטלער אנגעקומען אין דער אפער. נאך איהם זענען געפאהרען העס און פיהרער פון די שוץ-שטאפעטען.

אין זאל האבען זיך שוין געהאט פערזא= מעלט 600 דעפוטאטען. אלע אין ברוינע אדער שווארצע מונדירען. פאפען איז צו דער זיצונג נישט געקומען.

ווי עס ווייזט זיך ארויס האט מען היטלערן געצוואונגען ארויסצוטרעטען מיט א רעדע. דעם 4 און 5 יולי איז אין פלענסבורג פארגעקומען א קאנפערענץ פון די פיהרער פון דער נאציאנאל- סאציאליסטישער פארטיי. וועגן דער דאזיגער קאנפערענץ איז אין דער דייטשער פרעסע זעהר ווייניג געשריבען געווארען. עס האט אבער ארויס- גערופען די אלגעמיינע אויפמערקזאמקייט דער פאקט, וואס היטלער איז אין פלענסבורג נישט ארויסגעטרעטען, נאר ער האט געשיקט פערטיידי- גען זיין פאליטיק העס'ן. ווי מען גיט איבער האט העס אין פלענסבורג אויסגעהערט נישט ווייניג ביטערע אמת'ן. די מיטגלידער פון דער קאנפע- רענץ זענען געווען אין דער מיינונג, אז די דער= שיסונגען זענען מסוגל נישט צו פערשטארקן,

נאר אפצושוואכן די דיקטאטור פון דעם נאציא- נאל=סאציאליסטישן רעזשים.

לויט זייער מיינונג האט מען געקענט אפ- האלטען דאס צופאלען פון די שטורמיסטען=אפטיי- לונגען, נאר אויב מען וועט איבעררייסען מיט דער פאליטיק פון שווייגען, הויפטזעכליך אבער מיט א פערזענליכען ארויסטריט מצד היטלער'ן. אין פאלק האט מען שטארק געשמועסט וועגן דעם, אז היטלער איז נערווען-קראנק און ער ליידט פון א פאנישער שרעק פאר אטענטאטען.

אונטער דעם דרוק פון דער קאנפערענץ אין פלענסבורג האט דער טריאומוויראט היטלער, געבעלס, גערינג בעשלאסען אנצוהויבען צו רעדען. די התחלה האט געמאכט העס מיט זיין רעדע אין קעניגסבערג, מיט וועלכער ער האט פרובירט אפ- צוציהען די מאסען פון דער דיסקוסיע איבער אי- נערליכע פראגען, מיט פראגען וועגן דער מלחמה- געפאהר. דינסטאג איז ווידער ארויסגעטרעטען מיט א רעדע געבעלס, וואס איז געווען געווענדעט געגען דער אויסלענדישער פרעסע. זיין שארפע רעדע געגען די אויסלענדישע זשורנאליסטען הא- בען ארויסגערופען אין אויסלאנד נאך א מעהר נעגאטיווע שטעלונג צום היטלער-רעזשים. צום סוף איז אויך היטלער אליין ארויסגעטרעטען מיט זיין רעדע אין רייכסטאג.

ווי ווייט ערנסט די פיהרער פון דער נא- ציאנאל-סאציאליסטישער פארטיי האלטען די לאגע, בעווייזען די אויסערליכע בעדינגונגען פון דער קאנפערענץ אין פלענסבורג. זי איז צוזאמענגערו- פען געווארען, כלומרשט צו בעטראכטען ווירט- שאפטליכע פראגען. להיפוך צו דער ביז-איצטיגער פראקטיק איז די שטאט נישט געווען בעפוצט מיט קיין פעהנער. אויף דער קאנפערענץ זענען געקו- מען צו פאהרען אויף עראפלאנען און אויטא'ס אנ'ערך 130 ראיאן-פארשטעהער פון דער פארטיי, הויפט-אנפיהרונג פון די שוץ-שטאפעטען און שטורם- אפטיילונגען. פאר דעם בנין, וואו די קאנפערענץ איז פארגעקומען האבען זיך פערזאמעלט מאסען נייגעריגע, זיי האבען אבער נישט געהאט די זכיה צו זעהען קיין איינעם פון די אנפיהרער, ווייל אלע זענען זיי ארייך דורך די הינטערשטע איינ- גענג. די קאנפערענץ איז די גאנצע צייט אפגעהיט געווארען דורך שטארקע אפטיילונגען פאליציי, שוץ-שטאפעטען און שטורמיסטען. איבער דער שטאט האבען געקרייזט איינציגע עראפלאנען.

„מלוכה" אדער „פאטערלאנד" — „בירגער" אדער „פאלאק"

מיט א פאר טאג צוריק איז אין דער „גא- זעטא ווארשאווסקא" פערעפענטליכט געווארען א ארטיקעל אין וועלכען דער מחבר האט געמאכט א אנאליז פון די בעגריפען „פאלאק" און „בירגער" און איז געקומען צום אויספיהר, אז אין פוילען דארפען האבען פולע מלוכה'שע רעכט נאר די קערנדיגע געבוירענע פאלאקען ד. ה. נאר די וואס געהערען צום פוילישען שטאם, דאגעגען די איב- ריגע די פרעמדראסיגע דארפען נאר טאלערירט ווערען אלס צייטווייליגע געסט, און דעריבער האט דער אויטאר פראטעסטירט געגען בענוצען זיך אין דער אפיציעלער רעגירונגס שפראך מיט די ווער- טער „בירגער" און „מלוכה" אנשטאט, ווי דאס איז געווען אין די אלטע גוטע צייטען, מיט די ווערטער „פאלאק" און „פאטערלאנד". לויט דער מיינונג פון מחבר איז עס בלויז א נישט נויטיגע ענדערונג פון דער גאמענקלאטור, וואס האט דעם צוועק „נישט צו בעליידיגען די פערשידענע מינ- דערהייטען".

אין נעכטיגען „ק. פ. געפינען מיר א ענט- פער אויף דעם דאזיגען אומגלומפערטען ענדע- קישען ארויסטריט. די צייטונג שטעלט די פראגע אין וואס אייגענטליך געהט די ענדעקעס און קומט צום אויספיהר, אז „זיי ווילען זיך צוריקקעהרען צו די פאליטיש געזעלשאפטליכע בעגריפען פון פאר דער מלחמה. זיי קענען נישט פערטראגען און עס פיהרט זיי ארויס פון גלייכגעוויכט, וואס די ענטוויקלונג פון אונזער בעוואוסטזיין האט פון דער צייט פון דער פוילישער אומאפהענגיקייט, געמאכט אזעלכע פארטשריטען, אז אנשטאט איבערצוחזר'ן מיט א געוויס קינסטליכען סענטימענט די ווערטער „פאלאק" און „פאטערלאנד", גרייפען מיר צום ווערטער בוך פון גענויע פאליטישע דעפיניציעס און אפערירען מיט קאנקרעטע בעגריפען: מלוכה און בירגער פון דער דאזיגער מלוכה.

די פוילישע געזעלשאפט איז שוין אויף אזוי פיעל רייף געווארען צו פערשטעהען, אז נישט יעדער פאלקס-חבר אדער פאלאק קען מען מיט א רוהיג געוויסען אנרופען בירגער בעת ריין פארמעל בעדייט דאס ווארט די צוגעהעריגקייט פון יעדען אונז צו דער אייגענער מיט אזוי פיעל מיה דער- גרייכטע מלוכה. אין ביידע בעדייטונגען שטעקט אין דעם בעגריף בירגער אין א מאראליש פול= ווערטיגען און אויסשליסליך יורידיש פוילישען — א טיפער אינהאלט, א אינהאלט אויף וועלכען מיר האבען געווארט איבער 100 יאהר. עהנליך איז אויך מיט דעם בעגריף מלוכה, גענוי אין זיין אינ- האלט דעקט ער זיך נישט שטענדיג מיט דער פא פולער דעמאגאגישען און דאס רוב אגיטאטארישען וואס ווערט צוגעקויפט ווי עס לאזט זיך נאר, ווי א האטעל רעקלאמע בעגריף נאציאנאל.

מען דארף קענען אפגעבען דאס, וואס עס געהערט צו דער נאציע — דער נאציע און וואס עס געהערט צו דער מלוכה — דער מלוכה. מען דארף דאס קענען טון צו נוצען פון איינענעם פאלק. א פאלק דאס איז מעהר אדער ווייניגער פליסיגע מחנה, הויפטזעכליך פון איין שבט און נישט פעסטגעשטעלטער סטרוקטור, א מלוכה איז אבער א קאנקרעטע ארגאניזאציע, וואס פערבינדט אלע זיינע מיטגלידער צו ארבייט און צו פערטיי- דיגונג. א פאלק בלייבט מען שטענדיג, ווייל דאס איז א מתנה פון דער נאטור. — א מלוכה דארף מען ערוואַרבען, שאפען און אויפהאלטען און פער- זיכערן די בעדינגונגען פון א פעסטער עקזיסטענץ. ווייל מען קען זי פערלירען און ווידער זיפצען צו דעם אויסאידעאליזירטען „פאטערלאנד".

פונקט אזוי ווי מיט די בעגריפען פאלק און מלוכה איז אויך מיט די בעגריפען פאלאק און בירגער. פאלאק און בירגער פון דער מלוכה, זענען נישט קיין סינאנימען. און זיי זענען עס נישט טאקע דערפאר, ווייל עס עקזיסטירט א גאנצע מחנה פאליטישע מאכערס, וואס שפילען אויף „דעם אונטערשיד" צווישען די לייכטע חלומות פון אולטראנאציאנאלען יחוס און די הארטע פאדע- רונגען פון בירגערליכער צוגעהעריגקייט צו דער אייגענער מלוכה, וואס האט גרויסע אויפגאבען און ריזיגע שוועריגקייטען צו בעקעמפען. די מלוכה, בכדי נישט איינצופאלען און צושוואכען צו ווערען און די נייען מאס נישט עהרליכע רייד פון די „קערנדיגע נאציאנאלע פאנטאסטען" — מוז פעסט שטעהען ביי דער פאדערונג, אז יעדער זאל קודם כל פערשטעהען זיין בירגערליכען חוב און אריינ- לעבען זיך אין דער דאזיגער ראלע. דאס מוז פערשטעהען יעדער, וואס וויל לעבען אין פוילען, און אומאפהענגיג דערפון, צי מען קען איהם סענ- טימענטאל אנרופען: פאלקס-חבר (ראדאק).

אלזא וועגען בירגער און נישט וועגען פא- לאקען רעדט מען שטענדיג מיט דעם דאזיגען בעשטימטען צוועק. עס ווערט אויסגעהעמערט דער דאזיגער טיטול אין די הערצער און מוחות פון אלע, בכדי זיי זאלען זיך ענדליך דערפיהלען, אלס געשלאסענע מחנה, א איינהייטליכע, אויפמערקזאמע און דיסציפלינירטע מאנשאפט פון דער געמיינ= זאמער פעסטונג, אדער שיף, וואס געהט אין דער צוקונפט, ד. ה. פון דער מלוכה.

צום בעדויערן זענען די דאזיגע איינפאכע אמת'ן ביז'ן היינטיגען טאג נאך נישט קלאר פאר אלע, ווייל צו אונזער חרפה, געפינען זיך נאך א סך, וואס פערמיאוסען סיסטעמאטיש די מלוכה פאר זייערע פינסטערע און לייכטגלויביגע אנהענגער. זיי שילדערען די מלוכה ווי א אונבארמהנותדיגער מאלאך' וואס פרעסט אויף דאס פערמעגען און די פרייהייט פון די בירגער.

די זעלבע שטעלען אקעגען דער גרויסער מעכטיגער גראניט סטאטוע דער מלוכה, דער מלוכה, דער פארמלאזער, וואס לאזט זיך דרעהען ווי איינער וויל, בעגריף וועגען דעם פאעטישען פאטערלאנד, דיזעלבע לערנען דאס צו בעציהען זיך מיט פעראכטונג צו דעם ווארט „בירגער", ווייל עס זענען פאקטיש דערמיט פערבונדען שווערע פליכטען. איז דען נישט לייכטער זיך צו פיהלען נאר אלס א פאלאק און צוזאמען מיט די פאלקס-חברים געניסען פון די פריווילעגיעס, וואס עס גיט פשוט די געבורט. דאגעגען זאל צוגענו- מען ווערען, ווי דאס לעגט פאר די „גאזעטא ווארשאווסקא", די בירגערליכע רעכט ביי די אנדערע, וואס געהערען צו די אזוי גערופענע מינדערהייטען.

אין דער דאזיגער לעצטער פאדערונג שטעקט די גאנצע חכמה פון די אבוויפאלאקען ווי אויך פון די אלטע ענדעקעס, וואס ווילען זיי אייגענט= ליך ? בעזיטיגען אין פרייען פוילען פון בעוואוסט זיניגען, מלוכה'שען, פלאנמעסיגען לעבען, מיליא- נען איינוואוינער. און מאכען פון זיי... ואגט נישט פרעמדע, ווייל דאס איז צביעות, נאר מאכען פון זיי מענשען, וואס שלעפען אלע מלוכה'שע לאסטען אבער דאך פולשטענדיג רעכט- לאזע, וואס ווען דאן געשעהען ? עס וועט אויסוואקסען א געוואלדיגער המון אומצופרידענע, וואס וועט זיין פרעמד די אינטערעסען פון דער געמיינשאפט, בע'עוולה'טע און דעריבער — ווי געוועהנליך, וואס בונטעווען זיך אינאיינעם. די בע'עוולה'טע ווערען שטענדיג די אינערליכע שונאים פון דער מלוכה. דאס איז בעוואוסט, נישט אנגעבען זיך וועגען דעם א חשבון, קאנען נאר פאליטיש בלינדע, אדער פרימיטיווע, וואס זייער מוח איז פערגאסען מיט בלוט פון ליידענשאפטען. פון זיי אבער וועלען מיר זיך שוין קיינמאל נישט לערנען דענקען מלוכה'ש אדער געזעלשאפטליך. עס איז גענוג, אז זיי ווילען נישט און האבען פיינד דאס ווארט „בירגער" און ווילען זיך בעגנוגענען מיט דעם נאמען, וואס איז, זייער ראסע-סמן. אויב זיי מיינען, אז אין א געזונדער מאדערנער מלוכה, איז דאס שוין גענוג צו בעקו- מען א בחינום'דיגען בילעט פון ערשטער קלאס — זענען זיי אין א פאטאלען טעות. אין דער מלוכה איז אין יעדער הינזיכט פערהאן פלאץ נאר פאר בעוואוסטזיניגע בירגער.

אביסיניעז האט שוין אייגענע לופטפליהער

באך א אויפענטהאלט פון צוויי יאהר אין אדיס אבעבא, אין אביסיניען, איז איצט צוריקגעקומען דער בעקאנטער פראנצויזישער לופט-פליהער גאס- טאן וועדעל. אין משך פון די צוויי יאהר האט וועדעל געשאפען אין אביסיניען א לופט-פלאט. ווען ער איז דארט אהינגעקומען האבען דאס רוב אביסיניער בכלל באך אין זייער לעבען נישט גע- האט געזעהען קיין עראפלאן און ווען מען וואלט איינעם פון זיי פריינגעזעצט אין אן עראפלאן וואלט ער זיכער געשטארבען פאר שרעק. די אויפגאבע פון גוסטאוו וועדעל איז געווען אויסצו- בילדען א רייהע אביסינישע יונגעלייט אלס לופט- פליהער. צו דעם צוועק האט איהם דער קעניג פון אביסיניען סעלאסי דער ערשטער מיטגענומען מיט זיך קיין אביסיניען בעת זיין לעצטען בעזוך אין פראנקרייך.

אלס פליה-פלאץ איז בענוצט געווארען דער גרויסער ספארט-פלאץ אין אדיס-אבעבא, אין דער רעגען-צייט זענען די איבונגען איבערטראגען אי- בערטראגען געווארען 400 קילאמעטער ווייטער אויף דרום אין דער מדבר. אנ'ענגלישער דאפעל- טער עראפלאן האט געדינט אלס שול=עראפלאן. זעהר אפט איז עס קאליע געווארען און דאן האט מען עס רעפערירט מיט ערזאץ-טיילען פון אויטאס. דער קעניג האט אויסגעדריקט דעם וואונש, אז אין טאג פון זיין קרוינונג זאל דער ערשטער אביסיניער פליהער אריבער דער שטאט אלס פי= לאט. און פאקטיש איז עס גאסטאן וועדעל'ן גע- לונגען צום בעשטימטען טערמין אויסצולערנען דעם יונגען, 20-יעהריגען אביסיניער מיכקא די קונסט פון פליהען. אויף דער בעפעלקערונג פון אדיס-אבעבא האט דאס געמאכט אנ'אויסערגע- וועהנליכען איינדרוק, אז אויך אנ'אביסיניער קען יך אויף דער מאשין, וואס איז מיטגעבראכט גע= ווארען דורך דעם ווייסען זאל זיך אויך אנ'אבע- סיניער קענען אויפהויבען אין דער לופטען.

דאס איז אבער שוין געווען א גרויסער דורכברוך אין דער פסיכאלאגיע פון די אביסיניער און פון דעם מאמענט אן איז די לופט=פליהעריי אין אביסיניען געווארען פאלקסטימליך. איצט ווען דער פראנצויזישער לופט-פליהער האט פערלאזט אביסיניען איז שוין דארט געבליבען א גרויסע גרופע אביסיניער ערשטקלאסיגע לופט-פליהער.

גאסטאן וועדעל דערצעהלט מיט וואס פאר א דאנקבארקייט די אביסיניער האבען זיך צו איהם בעצויגען דערפאר, וואס ער האט זיי געלע- רענט צו בעהערשען די לופט. נאך דעם ערשטען פלוה פון מיכקא, האט דער קעניג סעלאסי דער ערשטער געזאגט צו איהם: „איהר וועט פון אלע אביסיניער בעטראכט ווערען אלס א קינד פון דעם לאנד, ווייל איהר האט זיך געווידמעט דער ערציהונג פון די קינדער פון דעם לאנד. אביסי- ניען וועט קיינמאל נישט פערגעסען, אז איהר האט איהר געגעבען דעם ערשטען לופט-פליהער".

איצט ווערען אין אביסיניען געמאכט זאמלונגען צו קענען קויפען עראפלאנען.

מענדיל בייליס

און דער קיעווער ריטואל-מארד-פראצעס פון 1913

(צו בייליסעס טויט)

— 3 —

דער ארעסט פון בייליסן האט געמאכט א אויסערגעוועהנליך שווערען רושם אויף אלעמען, און קודם כל נאטירליך אויף דער יודישער געזעלשאפט. דאס גאנצע יודענטום האט זיך פלוצלונג דערפיהלט אין דער לאגע פון א בעשולדיגטען, פון א אומשולדיג בעשולדיגטען, וועלכער מוז אין אנהויב פון 20-טען יאהרהונדערט זיך ווידער אמאל פערטיידיגען געגען א טויזענט מאל דורכגעפאלענעם און אפגעלייקענטען שקר בלבול, וואס שטאמט נאך פון די אלטע בארבארישע צייטען.

די לאגע איז נאך שווערער און פיינליכער געווען צוליב דעם, ווייל די גאנצע זאך האט דא אינסצענירט די צארישע רעגירונג, זי האט אנגעפיהרט מיט דעם ענין, רעזשיסירט און סופלירט, אינספירירט די געריכטס-מאכט און איז אליין ארויסגעטרעטען אלס דער צד שכנגד, וואס האט זיך געפיהלט „גע-קשיטשעט" און פערלאנגט א שטראף פאר בייליסן.

און געגען אזא מעכטיגען און אכזריות'דיגען כח, ווי די רוסישע רעגירונג האט פארגעשטעלט מיט זיך, איז קיינער נישט אומשטאנד געווען צו קעמפען.

און דאך האבען די יודען נישט געשוויגען, די האבען געטוהן, וואס זיי האבען געקענט. נאטירליך האבען די יודען אלעמאל געקעמפט נאר מיט גייסטיגען געוועהר, מיט ווערטער און וויסענשאפטליכע ארגומענטען, ווי זייער שטייגער איז, מיט'ן כח פון אמת. אויך די ליבעראלע, פראגרעסיווע טיילע פון דער רוסישער געזעלשאפט האבען אויפ'ן שארפסטען אופן בעקעמפט די קולטור-שאנדע. די רוסישע ליבעראלע פרעסע האט אנגעגעבען מעשים, געשאטען פעך און שוועבעל אויף די פערשפרייטער פון פינסטערניש און בארבארישע אבערגלויבענס און געטוהן ווי ווייט מעגליך צו דעמאסקירען און דיסקרעדיטירען די אפיציעלע בלבול-מאכערס און זייערע מיטהעלפער.

אבער די ארויספארשונגס-מאכט האט זיך אבסאלוט נישט גערעכנט מיט די אלע געשרייען, וועגען די פראטעסט-געשרייען פון דעם געבילדעטען טייל פון דער רוסישער געזעלשאפט האט זיך רוהיג ווייטער געפיהרט די ארויספארשונג „אויף דער ליניע" פון א ריטואל-מארד. צוויי יאהר מיט דריי חדשים האט געדויערט די ארויספארשונג און אזוי לאנג האט זיך בייליס געמאטערט אין דער תפיסה.

ענדליך נאך מעהר ווי צוויי לאנגע שרעקליכע, פאר'ן גאנצען יודענטום אזעלכע פיינליכע יאהרען האט זיך דעם 25. סעפטעמבער 1913 אנגעהויבען דער אין דער געשיכטע פון דער נייעסטער צייט אזוי בערוהמט געווארענער בייליס-פראצעס. ער האט געדויערט 33 טעג, ביז'ן 28. אקטאבער.

דער בייליס-פראצעס האט אויפגערודערט די גאנצע קולטור-וועלט. דאס פראגרעסיווע רוסלאנד האט נאטירליך פון אנהויב אן אנגענומען א שטעלונג געגען דעם בלוט-בלבול בכלל און בפרט געגען דער פון דער רעגירונג אינסצענירטער „מעשה בייליס". די אנגעזעהענסטע רוסישע געלעהרטע פאליטיקער און שריפטשטעלער מיט מאקסים גארקי, מיליוקאוו און וולאדימיר קאראלענקא אין דער שפיץ האבען אין א פראטעסט-ערקלערונג אויפ'ן שארפסטען אופן פערדאמט דעם מיטעלאלטערליכען פראצעס און דעם בלוט-שקר.

אין אייראפע זענען די גרעסטע אויטאריטעטען, געלעהרטע, שריפטשטעלער, קינסטלער, ביסקופען און אנדערע פארשטעהער פון דער קירך ארויסגעטרעטען געגען דער לעגענדע וועגען ריטואל-מארד און געגען פראצעס, וואס שטיצט זיך אויף א אויסגעטראכטען שקר. אויך א גאנצע רייהע טעאלאגישע פאקולטעטען האבען זיך ארויסגעזאגט אין דעם זין. אין דייטשלאנד, פראנקרייך און אין פיל אנדערע אייראפעאישע לענדער איז ערשינען א גאנצע ליטעראטור וועגען דער ריטואל-מארד-לעגענדע, ביכער און בראשורען, אין וועלכע די אנגעזעהענסטע געלעהרטע האבען אויפ'ן גרונד פון א אומגעהויערען וויסענשאפטליכען מאטעריאל און פון פיל היסטארישע אקטען וועגען עלילות-דם-פראצעסען אין פערשיעדענע צייטען דערוויזען די גאנצע גרונדלאזיגקייט און זינלאזיגקייט פון בלוט-בלבול. בעזונדערס שארף האט פעראורטיילט דעם בלוט-שקר דער פערשטארבענער דייטשער געלעהרטער פראפ. הערמאן שטראק, א בעוואוסטער טעאלאג און אריענטאליסט, א אויסגעצייכנטער קענער פון תלמוד און דער העברעאישער שפראך און פערפאסער פון דעם בעקאנטען ווערק „דאס בלוט אים גלויבען און אבערגלויבען דער מענשען", א ווערק, וואס איז אויך פיל מאל ציטירט געווארען אויפ'ן קיעווער פראצעס.

געגען אט דעם פראנט פון דער אייראפעאישער גייסטעס-וועלט און פארשטעהער פון דער רעליגיע האט דער יוסטיץ-מיניסטער שטשעגלאוויטאוו — און הינטער איהם איז דאך געשטאנען די רוסישע רעגירונג און דאס רעאקציאנערע רוסלאנד — ארויסגעשטעלט עטליכע קלאגעדיגע „עקספערטען", יוסטיץ-בעאמטע און אדוואקאטען, וועלכע האבען זיך בעמיהט צו איבערצייגען די געשווארענע ריכטער, אז ריטואל-מארדען זענען א „דערוויזענע זאך" און אז די בעשולדיגונג געגען בייליסן איז דעריבער דורכאויס א בעגרינדעטע.

אלס בעשולדיגער זענען ארויסגעטרעטען קודם כל די „עקספערטען". אלס „מומחה" אין דער תלמודישער ליטעראטור האט דא אין ערשטער רייהע פיגורירט דער קאטוילישער ערצבישעפליכער פראנאיטיס, וועלכען מ'האט אראפגעבראכט אויש פון טורקעסטאן; א מענש, וואס האט קיין אהנונג נישט געהאט פון תלמוד און העברעאיש און האט פאר'ן געריכט נאר איבערגעחזרט דאס, וואס ער האט געפונען אין פערשיעדענע בעקאנטע אנטיסעמיטישע ווערק. צו דעם דאזיגען תלמודישען „פאכמאן" האבען זיך זעהר גוט צוגעפאסט: דער „מעדיצינישער" עקספערט, דער קיעווער פסיכיאטער פראפ. סיקארסקי, וועלכער האט איינגעפונען אז יושטשינסקי האט „געמוטט" פערמארדעט א מענש, וואס איז געווען גוט בעקאנט מיט די „דינים פון שחיטה", דאן פראפ. קאסאראטאוו און דער קיעווער ארכימאנדריט אמבראזי.

אלס אפיציעלע בעשולדיגער און ציוויל-מאהנער זענען ארויסגעטרעטען: דער פראקוראר וויפער, א דייטש. א פינסטערער רעאקציאנער און קאריעריסט (ער איז שפעטער דערשאסען געווארען אין סאוויעט-רוסלאנד): וויפער האט געהאלטען א שרעקליכע רעדע, אין וועלכער ער האט אויפ'ן גרונד פון אויסגעטראכטע פאקטען, געפעלשטע ציטאטען און אינספירירטע ערקלערונגען בעשולדיגט בייליסן אין בעגעהען א ריטואל-מארד. וויפערן האבען געשטיצט דער אדוואקאט און דומא-דעפוטאט זאמיסלאווסקי, א בעקאנטער סאמאניק, און דער טרויעריג-בערוהמטער מאסקווער אדוואקאט שמאקאוו, וועלכער האט זיך שוין פון יאהרען פריהער געהאט געמאכט א „נאמען" דורך זיין יודען-פרעסערישע אגיטאציע, וועלכע ער האט געפיהרט אין דער פרעסע און אין בראשורען, וואו ער האט בעשולדיגט יודען אין ריטואל-מארדען.

געגען די זענען געשטאנען אויף בייליסעס זייט: אלס עקספערט אין רעליגיעזע פראגען דער בעוואוסטער נאציאנאלע עסקן און גרויסער תלמוד אויטאריטעט הרב יעקב בן ישעיהו מזא"ה ז"ל פון מאסקווע, וועלכער האט געהאלטען א גלענצענדע רעדע וועגען דער יודישער אמונה און דער יודישער עטיק, א רעדע, וואס האט איבערגעלאזט א טיפען רושם אויף די צוהערער.

דאן — די פערטיידיגער בייליסעס. די גלענצענדע שטערען פון דער רוסישער אדוואקאטור א. גרוזענבערג און קאראבטשעווסקי, זארודני און גריגאראוויטש-בארסקי.

אז די קעמפער פאר'ן אמת האבען יעדער אויף זיין אופן צוקלאפט די בעשולדיגונג, וועלכע איז שליסליך צוזאמען געפאלען ווי א קארטען-שטיבעל. די פערטיידיגונגס-רעדעס פון גרוזענבערג און קאראבטשעווסקי זענען געווען נישט נאר גלענצענדע לייסטונגען פון אראטארישער קונסט, פון געריכטליכער רעטאריק, נאר אויך אמת'ע מייסטערווערק פון שארפזיניגקייט אין פסיכאלאגישען אנאליז, פון חריפות און איבערצייגונגס-קראפט, וואס דארפען זוכען זייער גלייכען אין דער געשיכטע פון דער פערטיידיגונגס-קונסט פון אלע צייטען.

אלס ווייטערדיגע עקספערטען פון בייליסעס צד איבער דער לעהרע פון דער יודישער רעליגיע זענען ארויסגעטרעטען די בעקאנטע רוסישע טעאלאגען און געלעהרטע פראפ. קאקאווצעוו, טראיצקי און טיכאמיראוו; אלס מעדיצינישע — די פראפעסארען פאוולאוו, בעכטערעוו און קאדיאן פון פעטערבורג.

נאך 33 פיינליכע טעג האט דאס געריכט ענדליך דעם 28. אקטאבער ארויסגעטראגען דעם אורטייל. דעם רושם, וואס דער פסק-דין האט געמאכט אין רוסלאנד, איז זיך שווער פארצושטעלען.

נישט קוקענדיג אויפ'ן רעגענדיגען טאג, האבען טויזענדער מענשען בעלאגערט דעם געריכטס-בנין. הונדערטער רובל האט מען געצאהלט פאר א פלאץ אין געריכטס-זאל.

דער געריכטס-פארזיצער באלדירעוו האט אין זיין צוויי-שעה'דיגען רעזומע איבערגעחזר'ט כמעט אלע „ארגומענטען" פון פראקוראר און פון די אנדערע בעשולדיגער.

באלד דערויף זענען די געשווארענע ריכטער אוועק געגאנגען אויף א בעראטונג. אנדערטהאלבען שעה האט געדויערט די בעראטונג. ארום 6 אין אוונד האבען די ארויסגעטראגען א בעפרייאונגס-אורטייל.

אויף צוויי פראגען האבען די געהאט צו ענטפערען. אויף די צווייטע פראגע, צי איז בייליס שולדיג אין בעגעהען א ריטואל-מארד, האבען די געענטפערט: „ניין, נישט שולדיג!" און דערמיט צום טויזענד'סטען מאל געשטעמפעלט די בעשולדיגונג אין ריטועלע מארדען פאר א נידערטרעכטיגען שקר-בלבול.

די ידיעה וועגען בעפרייאונגס-אורטייל האט זיך פאנאנדערגעטראגען איבער קיעוו מיט דער שנעלקייט פון א בליץ. אומבעקאנטע מענשען זענען זיך געפאלען אויפ'ן האלז און האבען זיך געקושט. ערהעבליכע סצענעס, ווי די צייטונגען האבען דאמאלסט געמאלדען, האבען זיך אפגעשפילט אין פערשיעדענע שטעט, בעזונדערס אין די שטעט פון דער יודישער „טשערטא".

דער בערוהמטער רוסישער שריפטשטעלער וולאדימיר קאראלענקא האט פערזענליך בייגעוואוינט דעם פראצעס אין קיעוו. דעם אורטייל האט ער אבער געווארט אין א האטעל צוזאמען מיט זיין פאמיליע. באלד מ'האט איהם אנגעזאגט אז בייליס איז פריי, האט ער זיך געווארפען יעדערען אויפ'ן האלז, געוויינט און אויסגעשריען:

נישט בייליס איז בעפרייט געווארען, נאר פריי-געשפראכען האט מען דאס רוסישע געריכט, דאס יודישע פאלק, דאס געוויסען פון רוסישען מוזשיק. דער אמת אין רוסלאנד איז נאך נישט געשטארבען!

—א.

יודישע פלעגערין ווערט פערפייניגט אין דייטשער תפיסה

פאריז, (יט"א) „פאריזער טאגעבלאט" ברענגט א אויספיהרליכען בעריכט וועגען די איבערמענשליכע ליידען, וועלכע עס מוז אויסשטעהן די 29-יעהריגע יודישע פלעגערין אנעמארי יאקאבס. מען האט זי ארעסטירט אין מיט'ן מאי 1933 און מעהר ווי 13 חדשים זיצט זי שוין אין אן איינצעל-קאמער און ווערט כמעט יעדען טאג פארהערט און געפייניגט אזוי דאס זי קאן שוין נישט ארומגעהן. מען וויל פון איהר ארויספרעסען ערקלערונגען, וועלכע זאלען באלאסטען דעם קאמוניסטישען פיהרער ערנסט טעלמאן. יאקאבס איז שוין איצט ביים ראנד פון משוגעת.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג,
סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—8 אוונד.

געקרייצטע דראטען

3) דערציילונג ● פון דוד פינסקי

זי האט געקוקט אויף איהם מיט האלב-אפענע אויגען, געפארשט איהם, געוואלט עפעס אפלייענען פון זיין געזיכט, ער איז אומצופרידען, אומגעדולדיג. איהר פראגע פערהערט אדער געוואלט פערהערען, און געהט ארום. א, זאל ער ארויסקומען מיט לשון! זי האט נאך ניעדריגער אראפגעלאזט די אויגען-דעקלעך, אבער געזעהען איהם, א פערדרוסטען, אומגעדולדיגען, בייזען.

ער איז טאקע געווען בייז. פארוואס האט זי איהם נישט געענטפערט? ער איז געווען חושד, אבער מעגליך איז עס דאך. ניין, ער וועט איהר נישט ענטפערען, ביז זי וועט איהם נישט ענטפערען. ער האט אפגעטרייסעלט די אש פון זיין פאפיראס און געזאגט:

— אוודאי צוואנציג מינוטען גערעדט.

איצטער האט זי געוואוסט: ער ווייסט פון דעם טעלעפאן נישט אפלאזען, און זי מוז זיין פארזיכטיג.

— איך האב נישט געקוקט אויפ'ן זייגער — האט זי געענטפערט.

— מיט מיגרען אזוי לאנג רעדען אויפ'ן טעלעפאן!

— איז וואס זאל איך טאן? איך האב דאך נישט געהאט קיין מיגרען.

— מאדנע.

— א, לאז דאך צו רוה! — האט זי אויסגעשריען מיט הארץ. — איך וויל דאך וויסען וואס איז ביי דיר געשעהען? פארוואס אזוי פריה אהיים?

— איז עס שלעכט?

— גרויסארטיג! אבער וואס איז געשעהען?

— איך האב דיך געוואלט איבערראשען.

— און מיך וויל איבערראשען. טעלעפאנירט נ.ע. נישט פריהער.

— איך האב געוואלט וויסען צי ביסטו אינדערהיים, צי ביסטו נישט אינדערהיים.

— האסטו דאך געוואוסט, אז איך בין נישט אינדערהיים, און וואס ביסטו געקומען?

— איך האב געוואלט וויסען ווען דו וועסט קומען אהיים.

— וואלסטו עס דאך געקאנט אויסגעפינען דורך טעלעפאנירען.

— און דער גאנצער אפיס זאל וויסען, אז דו ביזט נישטא אינדערהיים, און זעהען מיין אומגעדולד...

א פערלעגענהייטס-פויזע, און זי האט געפרעגט, מיט אומרוהע אין איהר שטים:

— וואס איז דיר פלוצלונג איינגעפאלען?

און ער האט געענטפערט, אנקוקענדיג זי מיט אנ'איראנישען שמייכעל:

— וואס מאכט עס אויס?

זי האט נישט געקאנט פערטראגען זיין בליק, זיין שמייכעל. טיפער אראפגעלאזען זיך אויף דער סאפא, כמעט מיט א קרעכץ, און צוגעמאכט די אויגען. ער האט בעשטימט אונטערגעהערט איהר טעלעפאן-געשפרעך! פארוואס קומט ער נישט ארויס מיט קלארע ווערטער? וואס ציהט ער? וואוהין צילט ער?

זי איז פול מיט שרעק. זי פיהלט זיך ווירקליך גאר נישט גוט. זי מוז איצטער זעהר בלאס זיין...

ער האט זיך צוגעקוקט צו איהר און א חשד איז אין איהם געבוירען געווארען. ער האט געשפאסט, אבער זי נעמט עס ערנסט, און אפשר איז עס טאקע ערנסט! ער האט, דאכט זיך, עפעס אנגערייהרט אט אזוי נישט ווילענדיג און נישט וויסענדיג עפעס אנגעטאפט. א, ער מוז ווייטער טאפען!

— דו קומסט עס טאקע פון ליזי'ן?

— פון וועמען דען?

— מאליע פון וועמען!

דאס גיט איהר א קלאפ אין הארצען. אבער זי זעצט זיך שנעל אויף און שרייט ארויס כמעט היסטעריש:

— בעטען זאלסטו מחילה, טאג טאג ארויס!

זי האט איהם אנגעקוקט מיט גרויסע כעס-אויגען. זאל קומען וואס זאל קומען. זאל ער איצטער זאגען וואס ער ווייס, אדרבא מעשה מיט א סוף.

אבער ער האט געשוויגען געוואוסט, נישט געהאט וואס צו זאגען, פערלוירען זיך אונטער איהר אנגעצונדענעם בליק און געענטפערט, ווי אין אנטשולדיגונג:

— ווער האט דיר געזאגט, אז איך בין עפעס חושד?

און זי האט געהערט נאך כעסדיגער:

— פארוואס גלויבסטו נישט, אז איך בין געווען ביי ליזי'ן? פארוואס ביזטו געקומען אזוי פריה אהיים? פארוואס האסטו מיך געוואלט איבערראשען?

ער האט זיך פערענטפערט, שמייכלענדיג:

— גלויבסטו טאקע, אז איך האב דיך געוואלט איבערראשען?

— האסט דאך אליין געזאגט!

— טאר איך עס נישט זאגען?

— טארסט עס נישט זאגען! אפילו אין א וויץ נישט!

זי האט זיך צוריק אוועקגעלייגט, איז געווען א ביסעל פער'חידוש'ט. ווייס ער עפעס אדער ווייס ער גארנישט? ווען ער וואלט עפעס געוואוסט, האט ער אנדערש געדארפט רעדען...

אבער ער איז דאך געווען ביים טעלעפאן!.. ער איז דאך געקומען פריה אהיים!.. איז עס דאך ביי איהם עפעס א טאקטיק אזא...

א. זי וועל'ן ווירקליך זעהר מיד!...

ער איז ארומגעגאנגען, געווארפען אויף איהר בליקען און געטראכט. אז ער איז אראפ פון וועג, נישט געדארפט פערלירען זיך, פערענטפערען זיך, אפשר איז איהר שרייען גאר א פערשרייען, א פערטומלען, א נישט-צולאזען צום אמת...

ער איז צוגעגאנגען צו דער סאפא, געשטעלט זיך איבער איהר. אנגעקוקט זי, געוואלט ארויסלייענען דעם אמת. אבער דאס איז נאך קיינמאל קיינעם נישט געלונגען. דארטען, הינטער דעם דינעם שארבען, ליגט דער אמת, אבער דו קאנסט איהם נישט ארויסלייענען, אפילו ווען דו זאלסט צעברעכען די מחיצה. אט ליגט זי, דעם קאפ פערווארפען,

די אויגען צוגעמאכט, א ברוגז'ע, א בעליידיג
איז זי עס ווירקליך? אדער שפילט זי מיט איה
ער איז געשטאנען נאהענט איבער איהר
האט נישט געפילט א ציטער אין איהר קערפ
אנ'אנגעשפאנטקייט. זי האט געוואוסט, אז אט ח
ער עפעס טון, עפעס זאגען.
און ער האט טאקע א פרעג געטון:
— טאר איך עס נישט זאגען?
ער האט בעטאנט דאס ווארט „טאר" שטארק
אנגעקוקט זי.
זי האט א ציטער געטון. עס איז בעלעגען
סען אין דעם טאן, ווי ער האט עס געפרעגט.
איינלאדונג צו מודה זיין זיך. זי האט איהם צו
ווארפען א דייטליכען בייזען בליק. דאס האט זי
כאפט א קוק: ווי זעהט ער איצט אויס? און
קורץ און שארף אפגעשניטען:
— טארסט נישט!... האסט נישט קיין אורזא
ער האט דערפיהלט דעם ציטער. וואס איז ד
געגאנגען דורך איהר. געזעהען דאס אויפציטע
דאס האט געקאנט קומען פון דעם, וואס ער
פלוצלינג א רעד געטאן. דאס האט אבער
געקאנט קומען פון אנ'אנדער מורא — פון דער
פאר'ן אמת.
ער האט ווידער אנגעהויבען ארומצוגעהן
געקליבען, געוואלט זיך צו עפעס דערטראכ
אויב זיין פלוצימדיגער חשד איז ריכטיג. מיט וו
זאל ער זי חושד זיין? ווער איז דער מאן?
שטאלטען און נעמען מישען זיך. אוממעגליך א
שטעלען זיך אויף איינעם. ער קאן חושד זיין
מענער פון זייער פערקעהר אין געזעלשאפט. א
קאן אויך זיין עפעס אנ'אומבעקאנטער — אימ
וועמען ער קען גאר אפילו נישט. איהרע א צו
בעגעגעניש, וואס איז געווארען א גרויסע בא
קייט, זי איז שעהן, און עס זענען פערהאן
בעלנים. יעדער מאן, וואס האט נאר לעבען
דיך... זי איז אליין, קיין קינדער זענען נישטא;
האט זי ווענוג; ווייס נישט וואס צו טון מיט
לייענט לייכטע ראמאנען, זעהט זיך אן מיט
פיעסען, הערט זיך אן מיט לייכטזיניגע ראד
איז פארוואס נישט? פארוואס נישט?

(ווייטער מארגען)

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

צענטראליזירען די כאלופניקעס=פאראיינע?

איז צוזאמענהאנג מיט׳ן אריינגייו אין לעבען, פון ביידע אינדוסטריע־געזעץ, וואס שטעלט פעסט דעם צעכען־פראבלעם, האט ווידער די יודישע ווי די פוילישע פרעסע, אנגעהויבען צו ברענגען אויפ־קלערונגען וועגען דער כאלופניקעס פראגע.

מיר מוזען מודה זיין, אז אין דער כאלופניקעס פראגע, קאן מען זיך עפיס גארנישט אריענטירען עס מאכט דעם איינדרוק ווי ס׳וואלט יעדער געווען פעראינטערעסירט צו בעהאלטען דעם ווירקליכען בעשטאנד פון דעם ענין, קודם כל איז עס דערפאר וואסביי די כאלופניקעס איז נישט פארהאן די צענטראלע אינסטיטוציע, וואס זאל רעכטצייטיג די אינ־סטאנצען און די עפענטליכקייט בעקאנטמאכען מיט די נויטען פון די כאלופניקעס.

טראָץ דעם וואס די כאלופניצטווא אין פוילען, פערנעמט שוין היינט א גאר אנגעזעהען ארט, איז די לאגע אזוי, אז יעדער כאלופניק פעראיין ארבייט אויף אייגענער האנד.

אין איצטיגען מאמענט ווען די לאגע פון די כאלופניקעס איז ממש א קאטאסטראפאלע, וואס איז בעסטען פאל ארבייטען זיי דריי חדשים א יאהר, און פערדינען נישט דערביי אויף א שטיקעל טרוקען ברויט איז נישטא ווער ס׳זאל זיי העלפען

א דאנק דעם וואס ס׳איז נישטא אין פוילען קיין צענטראלע אינסטיטוציע פון די כאלופניקעס, וואס זאל דאס אלץ אויפקלערען און שטייז אויף דער וואך, נוצען בייזוויליגע עלעמענטען דאס אויס, צום שאדען פון די כאלופניקעס, און דערפאר איז שוין טאקי די העכסטע צייט, אז די כאלופני־קעס פעראיינען אין פוילען זאלען זיין אָרגאניזירט מיט א צענטראלע אין דער שפיץ, פיל בעסער וואלט דאמאלס געווען די לאגע פון כאלופניק, און מען פיל זאכען וואלטען זיך געלאזט דערגרייכען, גראדע אזוי ווי אלע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס זענען ארגאניזירט אין א צענטראלע אזוי אויך די כאלופניקעס־בעוועגונג און אין איהר אייגע־נעם אינטערעס זיין ארגאניזירט אין א צענטראלע, און נישט זיין אפהענגיג יעדעס מאל פון פערשיי־דענע טויער, דאס פאסענדסטע ארט פאר אזא צענטראלע איז נאטירליך לאדז, ווייל אין לאדז איז קאנצענטרירט דער גרעסטער טייל כאלופ־ניקעס אין פוילען, לאדז האט שוין הינטער זיך א שטיק פארגאנגענהייט, לאדז איז שוין צענדליגער מאל געשטאנען אין א גאנצע ריהע אקציעס, וואס האבען געגעבען די לאדזער כאלופניקעס דערפאה־רונג. —ג.

האנדווערקער־קארטען!

ווידער טומעלט זיך אין שטאט צווישען יודישע האנדווערקער וועגען האנדווערקער־קארטען. מיט דער דאזיגער בהלה ווערען מיטגעריסען אויך אלע האנדווערקער וועלכע האבען אבסאלוט נישט קיין שייכות צום צעכען־געזעץ. עס לויפען זאקען מאכער, שטריקער א. ד. גל. די דאזיגע בהלה ווערט אויסגענוצט פון פערשידענע מאכערס, און אַ־ימע ארבייטס־מענשען ווערען אריינגעשלעפט אין דאזיגער געלויף, גאר בעזונדער לויפען כאלופניקעס, וועלכע זענען אפילו לויט דער נאוועליזאציע פון צעכען־געזעץ פריי פון האנדווערקער־קארטען. די פערשידענע האנדווערקער־ארגאניזאציעס און צעכען דארפען אינפארמירען די האנדווערקער און כאלופניקעס גענוי.

דער ענטשטאנענער „קאמיטעט פאר עניינים פון יודישער מלאכה“ אין לאדז וואלט בעדארפט מעהר אויפמערקזאמקייט ווידמען דער דאזיגער ספערשטענדניש, און אויפקלערען פאר דער ברייטער האנדווערקער און כאלופניקעס עפענטליכקייט, אז כל זמן די האנדווערקער גרייטען זיך נאך צום בעדען וועגען האנדווערקער־קארטען). ווער האנדווערקער עס איז פריי פון צעכען־געזעץ זאל נישט דערלאזט ווערען דערצו אז ארימע האנד־ווערקער און כאלופניקעס זאלען אוועקגעבען זייערע לעצטע גראשענס אויף זאכען, פון וועלכע זיי זענען פריי.

אבסערוואטאר.

דער קאמף מיט פערמיטלער

די צייטונגען געבען אנצוהערען, אז די רעגירונג האט אויך בדעה צו קעמפען געגען די פערמיטלער אין שטאט און דארף.

און הערט די דאזיגע פערמיטלער זענען — ליסען מיר דאך.

די פערמיטלער זענען דאך יודען.

און עס קאן גרינג פאסירען, אז פון אלע קאמפען וועט ארויסקומען איינס: יודען וועלען געקעמפט ווערען אלס פערמיטלער...

מיר האבען שוין ביגוואוינט נישט איינמאל מען האט אנגעזאגט גרויסע רעפארמען און ווירקליכערונגען פאר דער בעפעלקערונג אויף פערשידענע געביטען און פון אלץ האט זיך אויס־געלאזט א טייך.

רעפארמען איז שווער דורכצופיהרען אין לע־בען — מלאכען יודען ווירטשאפטליך איז אבער גאר גרינג.

יודישע פאציענטען און די דעמבעל[illegible]

א אפענע ווענדונג

צום יודישען פריזירער־צעך און צו די צענטראלע האנדווערקער־ארגאניזאציעס

ח. ה.

אז די לאגע אין דער יודישער מלאכה בכלל און ביי די יודישע האנדווערקער בפרט איז א שווערע — ווייסען מיר, דאס אבער, וואס עס קומט איצטער פאר ביי די פריזירער דארף ארויסגע־נומען ווערען פון כלל, און אנגערופען ווערען — פשוט — הפקרות און זינלאזיגקייט. ווי אזוי קען דערלאזען א צעה, צו א זינלאזער און אונערהערטער קאנקורענץ.

צי מיינט איהר, פריזירער, אז דורך דער דאזיגער ביליגקייט וועט איהר צוציהען קליענטען? א טעות! פערקעהרט, קיין שום זיך אכטענדער מענש, וועט נישט אריין אין א ראזיר־שטוב, זעצען זיך אויף א שטוהל, פערלאנגען א ריינע סערוועטקע, א ריינעם מעסער, אויסגעדעפיצירטע פלים, וויסענדיג אז פאר אלץ בעצאהלט ער 15 (פינפצען) גראשען!

עס קומט איצטער פאר א שטרייק פון שווארצע ארבייטער, גיט מען זיי שוין 4 גילדען פאר 8 שעה ארבייט. איך פרעג אייך: צי איז מעגליך פאר אנ׳ ארבייטער ביי אייך אויסצוארבייטען 4 גילדען א טאג? כדי דאס צו פערדינען, — מוז ער דאך אפ־ראזירען העכער פופציג מענשען (דער ארבייטער, ווי מיר האט מיר אינפארמירט בעקומט 50 פרא־

פון מאג. מ. באלבערישסקי

צענט פון א צאהל), און ווי קען עקזיסטירען דער באלעבאס? כיבע ער וועט קיין דירה־געלד נישט צאהלען, קיין שטייער, קיין וועש נישט וואשען אלע היגיענישע און געזונדהייטס פאדערונגען וועלען ווערען באלמער ווי פראבלעמאטיש און... לאנג רעכענט איהר יודישע פריזירער, ביי אזא לאגע צו עקזיסטירען? צי זעהט איהר שוין נישט אייער אייגענעם אונטערגאנג פאר די אויגען!

יודישע פריזירער, פערגעסט נישט אלייז מיט די אייגענע הענד א פאך פון וועלכען עס האט געלעבט און דארפען לעבען, הונדערטע יודישע נפשות!

בעדענקט אייך און שטעלט אב די אומגע־לומפערטע קאנקורענץ! דאס איז בומער איינס. וחשבית וויל איך פרעגען די יודישע פריזירער — מיט וואס קענען זיי ערקלערען דעם פאקט, וואס מיט עהען טאג זעהט מען וואס ווייניגער יודישע לערן־יונגלעך אין אייערע אנשטאלטען, צי האט אפשר געשלאסען אן אפמאך מיט אייערע נישט יודישע קאלעגען און זיי האבען צו זיך די יודישע יונגלעך אריינגענומען און דערפאר האלט איהר נאר קריסט־ליכע לערן־יונגלעך?!

דריטענס ווענדע איך זיך צו די יודישע צענ־טראלע האנדווערקער אינסטיטוציעס, ווי האנד־ווערקער עקספאזיטור, צענטר, האנד. יודישער פער־באנד און סאציאליסטישע האנדוו. פעראיין, מיט דער אנפראגע פארוואס קוקט איהר זיך צו מיט אזא גלייכגילטיגקייט צו דער וואקכאנאליע, וואס עס הערשט ביי די יודישע פריזירער און צי וועט איהר סוף כל סוף נישט צווינגען די צו בעדענקען זיך און איינשטעלען אזעלכע ארבייטס־בעדינגונגען וואס זאלען זיין, אמת צוגעפאסט צו די איצטיגע קריזיס־טעג, אבער פון דער צווייטער זייט זאל געבען די קלענסטע מעגליכקייט דעם פאך צו עקזיסטירען.

צוזאמענפאהר פון די יודישע קליינהענדלער=פאראיינע

אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע

די צענטראלע פון די יודישע קליינהענדלער פעראיינען אין ווארשא איז צוגעטרעטען צו ארגא־ניזירען וואיעוואדישע צוזאמענפארען פון די יודישע קליינהענדלער־פעראיינען.

אינגיכען וועט אויך פארקומען א צוזאמענ־פאהר פון די פעראיינען אין דער לאדזער וואיעוו־וואדזטווע. דאס ארגאניזירען דעם לאדזער צוזא־מענפאהר האט די צענטראלע אנפערטרויט די ראטמענער פון דער לאדזער האנדעלס = קאמער פרנס וואלמאן און פרנס כהרי.

נאביאל־געוועלבער און וואצארניעס

וועלען זומער קענען אפען זיין ביז 11 אין אוונט און ווינטער ביז 9 אוונט

דעם 26 פ. ח. איז פארגעקומען א זיצונג פון דער יוה־דיש־אדמיניסטראטיווער קאמיסיע ביי דער לאדזער האנדעלס־קאמער, אויף וועלכע ס׳איז דורלעדיגט געווארען די פראגע וועגען האנדעלס־שעה׳ן.

בעטראכט זענען געווארען די מעמאריאלען פון „נאביאל־הענדלער סעקציע“ ביים צענטראלען קליינ הענדלער פעראיין, פאמארסקא 15, אוואצארניעס־בעזיצער סעקציע און דער מעמאריאל פון דעם קליינ־הענדלער און דעטאליסטען פערבאנד אין פוילען.

אין ערשטען מעמאריאל האבען די נאביאל סוחרים אנגעוויזען אויף דעם, אז נאביאל־ארטיק־לען ווערען געקויפט נאר אין די אוונט־שעה׳ן און דעריבער דארפען די געשעפטען אפען זיין ביז 11 אזייגער אוו. אין צווייטען מעמאריאל האבען די אוואצארניעס בעזיצער אנגעוויזען, אז פרוכטען און צוקערוואַרג ווערען נאר געקויפט אין נאך די ארבייטס־שעה׳ן ד. ה. נאך 7 אוו. און דעריבער דארפען די געשעפטען אפען זיין ביז 11, דעריבער איז אנגעוויזען געווארען אין מעמאריאל, אז מיט דעם געניסענבודקעס (לויט דער פעראָרדנונג וועגען האנדעלס שעה׳ן), פארוואס זאלען פון דעם

זעלבען נישט געניסען די זעלבע אונטערנעמונגען, וועלכע פערקויפען אין די זעלבע ארטיקלען, נאר איז לאקאלען, וועלכע זענען מעהר היגיע־ניש א.א.וו.

אין דריטען מעמאריאל ווערט געבעטען צו־פערלענגערען די האנדעלס־שעה׳ן פאר, שפייז און קאלאניאל־געוועלבער.

די מעמאריאלען האבען אנגעטראפען א שטארקען ווידערשטאנד מצד די קריסטליכע פארשטעהער, מיטגלידער פון דער קאמיסיע, יעדאך איז די יו־דישע פארשטעהער פון צענטראלען קליינהענדלער פעראיין פאמארסקא 15, געלונגען אדורכצופיהרען א בעשלוס, וועלכער פאדערט נאכצוקומען די ערשטע 2 מעמאריאלען ד. ה. די פרוכטען געוועל־בער און נאביאל געשעפטען, זאלען קענען אפען זיין; זומער ביז 11 אוו. ווינטער ביז 9 אוו.

צענטראלער יודישער האנד־ווערקער־פערבאנד

איז א נייעם לאקאל

פון צענטראלען יודישען האנדווערקער־פערבאנד, פילסודסקיעגא 69, ווערט מיטגעטיילט, אז אלע צעכען, סעקציעס און קארפאראציעס, וועלכע האבען צוליב׳ן איבערטראגען די צענטראלע אין נייעם לאקאל איבערגעריסען זייער טעטיגקייט, שוין צוריקגעשטעלט א נארמאלע טעטיגקייט.

די פאסטולאטען פון די פאטא־גראפיסטען וועגען שילדען־שטייער

זענען בעריקזיכטיגט געווארען

מיר האבען שוין מיטגעטיילט אין אונזער האנדווערקער־אטיילונג, אז די פאטאגראפיסטען האבען דורך דער האנדווערקער־קאמער אינטער־ווענירט ביים רעגירונגס־קאמיסאר וואיעוואדזק וועגען דעם הויכען שילדען־שטייער וואס איז אויס־געמאסטען געווארען די פאטאגראפיסטען צוליב דייערע אויסשטעלונגען און רעקלאמע שענקלעך.

דער רעגירונגס־קאמיסאר איז נאכגעקומען די פאדערונג פון די פאטאגראפיסטען און בעשלאסען אז זיי וועלען נאר צאהלען 25 פראצענט פון דעם שילדען־שטייער, וואס איז פאר זיי אויסגעמאסטען געווארען.

ארום די דער װערען שוין זייט יאהרען אונטער געגראבען דורך דער ענדעקישער העצע. יודען אלס פערמיטלער צווישען דארף און שטאט האבען שוין לאנג פערלוירען זייער אמאליגע ראלע. די פויערים זענען שוין געווארען „קלוג“. מיט דער הילף פון ענדעקע און אנדערע עלעמענטען ווערען געגרינ־דעט אין די דערפער קאאפעראטיוון, צו וועלכע יודען האבען היערשטעהם זיך קיין צוטריט נישט.

די לעצטע יאהרען האבען יודען וואס פלעגען פערקויפען סחורות אויפ׳ן דארף גענוג געליטען מאטעריעל. דאס מאראטאריום, האט א תל געמאכט פון זעהר פיל יודישע פערמעגענס. די יודען וואס האבען געהאנדעלט מיט פויערים איז כלל נישטא וואס מקנא צו זיין.

און אויך די יודען, וואס קויפען אויף אר־טיקלען אין דארף און פערקויפען זיי לערבאך אין שטאט, מאכען אויך נישט אזעלכע גליקען, דאס זענען אלץ בלוט־ארימע לייט, וואס פערדינען קוים דייער טרוקען שטיקעל ברויט. און ווען מען רעדט זיך איין, אז די דאזיגע דארף־יידען עקס־פלואטירען די פויערים און נעהמען צו זייער ברויט — איז עס מעהר ווי לעכערלעך.

מיר האבען אבער נישט איין מאל געזעהען, ווי בארישע, לעכערליכע זאכען ווערען אנגענומען אלס א גאנגבארע מטבע, די יודישע עפענטליכקייט מוז דערום שטעהן אויף דער וואך פון די אינטער־רעסען פון די דאזיגע יודישע פערמיטלער.

ק.

ארימע קליינהענדלער

קענען בעפרייט ווערען פון אויס־קויפען א פאטענט

דער ראטמאן פון דער האנדעלס־קאמער פרנס גרשון וואלמאן מאכט אויפמערקזאם אויפ׳ן פאלגענדען ענין, וועלכער איז זעהר וויכטיג פאר די יודישע הענדלער אויף די מערק.

לעצטענס טרעפט זעהר אפט, ווען בעאמטע פון שטייער־אמט קומען פלוצלינג אויף די מערק קאנטראלירען פאטענטען און ווער ס׳האט נישט קיין פאטענט ווערט איהם פערחתמעט דאס ביסעל סחורה. און דערצו דארף בשום אופן נישט קומען, ווייל יעדער איינציגער קליינער הענדלער, וועל־כען דאס אויסקויפען א פאטענט קען רואינירען דארף אפגעבען א ביטע וועגען בעפרייען איהם פון א פאטענט. יעדער איינציגער, וועלכער האט נישט קיין פאטענט, דארף בעלד אפגעבען א ביטע און נעהמען א קוויטונג, דעמאלס וועט מען איהם מעהר נישט טשעפען ביז ס׳וועט זיין אנ־ענטשיידונג פון דער „איזבא סקארבאווא“. וועגען דעם דארפען געדענקען אלע קליינע הענדלער אויף די מערק.

פערזארגט אייך מיט האנד־ווערקער־קארטען

נישט־רעגיסטרירטע ווארשטאטען וועלען געשלאסען ווערען

דער צענטראלער יודישער האנדווערקער־פער־באנד (פילסודסקיעגא 69) מאכט אויפמערקזאם, אויף דער סכנה וואס בעדראהט די האנדווערקער, וואס גע־זיצען נישט קיין האנדווערקער־קארטען, ווייל לויט׳ן נאוועליזירטען אינדוסטריע־געזעץ, וועלען אלע אזוי לעגאלע ווארשטאטען געשלאסען ווערען.

וועגען האנדווערקער־קארטען מוז מען זיך שוין ווענדען, ווייל ביז׳ן 31 גרודזיען ה. י. וועט דער אינדוסטריע אמט ביים מאגיסטראט ארויסגעבען די קארטען אויפ׳ן סמך פון א בעשטעטיגונג פון דער האנדווערקער־קאמער. פאר די וואס פיהר׳ען דייערע ווארשטאטען, פון פאר׳ן 15 דעצעמבער 1927.

די יעניגע וואס פיהרען דייערע ווארשטאטען פון נאכ׳ן 15 דעצעמבער 1927, מוזען זיך ווענדען אין וואיעוואדישען אינדוסטריע־אמט מיט א בקשה וועגען ארויסגעבען א האנדווערקער־קארטע לויט׳ן ארט. 146 פון אינדוסטריע־געזעץ דאבייי מוז ביגעלעגט ווערען א בעשייניגונג פון דעם מייסטער ביי וועמען ער האט געענדיגט די לעהר און געארבייט אלס געזעל.

אינפארמאציעס ערטיילט דער סעקרעטאריאט פון פערבאנד.

האנדווערקער, וועלכע האבען בעקומען האנדווערקער־קארטען

אין לויפענדען יאהר

צאהלען נאר 1 פראצענט פון אומזאץ

דער צענטראלער יודישער האנדווערקער־און קליינאינדוסטריע־פערבאנד, פילסודסקיעגא 69, מאכט אויפמערקזאם אלע האנדווערקער, וואס האבען ארויסבעקומען זייערע האנדווערקער־קארטען ערשט אין לויפענדען יאהר, אז בעזיצער פון האנד־ווערקער־קארטען צאהלען אין יאהר 1934, נאר 1 פראצענט פון אומזאץ.

אזוי ווי אבער די, וואס האבען ערשט בע־קומען די האנדווערקער־קארטען האט דער שטייער־אמט אויסגעמאסטען זאליטשקעס פון אומזאץ־שטייער אויפ׳ן יאהר 1934, בערעכענדיג 2 פראצ. פון אומזאץ, מוזען די יעניגע שוין אפגעבען בקשות, אז מען זאל זיי פערקלענערן די זאליטש־קעס, בערעכענדיג 1 פראצענט פון אומזאץ.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 17 ה אב תרצ"ד

יולי

זון-אויפגאנג 3.35
זון-אונטערגאנג 7.49

היינט — פייערליכע אויפנאהמע פאר די ברידער אדאמאוויטש

היינט דינסטאג 4 א זייגער נאכמיטאג וועלען די זיגער פון אטלאנטיק, זיך טיילן מיט דער לאדזשער בעפעלקערונג מיט די איינדרוקן פון זייער גיגאנטישען דורכפליה און פונאנדערטיילן זייערע פאטאגראפיעס און אויטאגראפען.

דער לאדזשער שטאטישען-קרייז פון „לאפפ" ווענדעט זיך צו איהרע אלע מיטגלידער און סימפאטיקער מיט א הייסען אפעל, זיך צו באטייליגען אין קבלת פנים פאר די געסט, וועלכער קומט פאר אין דער צייט אויפן פליה-פלאץ, דער אריינגאנג איז פריי פון אפצאהל.

עס ווערט אויך פערזיכערט אין א בעקוועמער און שנעלער אויטאבוס-קאמוניקאציע פון דער צופאהר-סטאציע א. נ. „לאטניסקא" צום פליה-פארק.

• • •

דער לאדזשער שטאטישער קאמיטעט אויפצונעהמען די זיגער פון אטלאנטיק אין אונזער שטאט ווענדעט זיך צו אלע געזעלשאפטליכע פעראיינען און אינסטיטוציעס, ספארט-קלובען און פערבאנד פון נעוועזענע מיליטער-לייט צוצושיקען זייערע דעלעגאציעס מיט די פאהנער, היינט דינסטאג 11 א זייגער פריה אויפן פליה-פלאץ אין לובלינעק, בכדי ווירדיג צו בעגריסען די ברידער אדאמאוויטש.

גלייכצייטיג ווענדעט זיך דער קאמיטעט צו די הויזבעזיצער צו דעקארירען מיט די מלוכהשע און לאפפ-פאהנער די הייזער פון די גאסען, פאביאניצער שאסעי, ריימאנט-פלאץ, פעטריקאווער, פרייהייטס-פלאץ, 11 ליסטאפאד און אגראדאווא.

די הייזער דארפען דעקארירט זיין פון 10 א זייגער אינדערפריה.

דער קאמיטעט אפעלירט צו די לאדזשער בעפעלקערונג ווי אמצאהלרייכסטען זיך צו בעטייליגען אין די פייערליכקייטען פון אויפנעהמען די זיגער פון אטלאנטיק — די ברידער אדאמאוויטש אין אונזער שטאט.

דער אריינגאנג צום פליה-פלאץ איז פריי.

צווישען אנדערען, וועט פארקומען א דורכמארש איבער דער שטאט מיט אויטאס און מאטאציקלען, אין גראנד-האטעל וועט פאר די ברידער אדאמאוויטש צוגעגרייט זיין א פריהשטיק און אין אוונד וועט איינגעארדענט ווערען א באנקעט אין „טיוואלי", די געסט, וועט בעגריסען דער לאדזשער שטאט-קאמיסאר אינזש. וואיעוואודזקי.

שרעקליכער זעלבסטמארד פון א יודישער פרוי

אראפגעשפרונגען פון דריטען שטאק און דערהרגעט געווארען

(—) נעכטען פארטאגס איז אויף לימאנאווסקיעגא 22 פארגעקומען א שוידערליכער זעלבסטמארד פון א 33-יעהריגער יודישער פרוי.

ארום 5 אזייגער פארטאגס איז פאר דעם דערמאנטען הויז אדורכגעפאהרען פאגאטאוויע פון לינת הצדק. פלוצלינג האט זיך דערהערט א שרעקליכען קלאפ. די דיזשורנעס פון דער פאגאטאוויע האבען עפיס שלעכטס פארגעפיהלט, האבען אפגעשטעלט דעם אויטא און פאר זייערע אויגען האט זיך פארגעשטעלט א שרעקליך בילד, אויף דער ערד איז געלעגען אין א קאלוזשע בלוט א יונגע פרוי כמעט אהן סמנים פון לעבען.

ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט איז די פרוי א געוויסע חנה גאלדמאן, זי אליין האט געוואוינט אויף דרעוונאווסקא 18. צוליב שטארקע פאמיליען-מכסוכים האט זי זיך איבערגעצויגען צו איהר שוועסטער זיסל סאנדלער אויף לימאנאווסקיעגא 22. צוליב איהרע פאמיליען-פערהעלטענישען איז די פרוי גאלדמאן שטענדיג ארומגעגאנגען מיט דער מיינונג זיך דאס לעבען צו נעהמען. נעכטען פארטאגס האט זי אויסגענוצט דאס וואס איהר שוועסטער איז אויף א ווײַלע ארויס פון שטוב און איז אראפגעשפרונגען פון פענסטער פון דריטען שטאק אויפ'ן ברוק.

דער דאקטאר פון דער לינת-הצדק פאגאטאוויע גייסט האט די זעלבסטמערדערין אפגעפירט אין ראדאגאשטשער שפיטאל וואו זי איז באלד געשטארבען.

אונטערשטיצונגען פאר די רעזערוויסטען-פאמיליעס אויף דער צייט פון די איבונגען

(א) אין צוזאמענהאנג מיט די איצטיגע מיליטער-איבונגען, מאכען מיר אויפמערקזאם, אז ביטעס וועגען אונטערשטיצונגען פאר די פאמיליעס פון די וועלכע זענען גערופען געווארען אויף איבונגען דארף מען אפגעבען אין מיליטערישען ביורא פון מאגיסטראט, פיעטריקאווער 165. די ביטעס דארפען געשריבען ווערען אויף א ספעציעלען פארמולאר, וועלכען מ'קען בעקומען אין מיליטערישען ביורא.

פעקלעך אין די איזאלאציע-לאגערן

(א) אין הסכם מיט דער אויפקלערונג פון דער מאכט, ווערט דערלויבט דורך משפחות און בעקאנטע ארויסשיקען אין דער קארטוז-בערזער איזאלאציע-לאגער שפייז-פעקלעך פאר די איזאלירטע אויף לאגער.

די פעקלעך דארפען ארויסגעשיקט ווערען אויפ'ן אדרעס פון איזאלאציע-לאגער מיט'ן אנווייזען דעם נאמען און פאמיליע פון אפנעהמער.

די שפייז-פעקלעך, ווי אויך אנדערע פעקלעך וועלען קאנטראלירט ווערען.

פאר האנדלען זונטאג

(2) פערגאנגענעם זונטאג האט די פאליציי צונויפגעשטעלט עטליכע צעהנדליג פראטאקאלען פאר האנדלען זונטאג. די פראטאקאלען זענען איבערגעשיקט געווארען אין דער סטאראסטווע צו בעשטראפען די שולדיגע.

פרוי נכה פלאצקא ווערט געזוכט

ס'ווערט געזוכט די פרוי נכה פלאצקא, געבוירען פרענקעל, וועלכע האט געוואוינט אויף יעראזאלימסקא 7. ווער ס'ווייסט עפיס וועגען דער דאזיגער פרוי ווערט געבעטען מיטצוטיילען וועגען דעם אין דער קאנצעלאריע פון דער יודישער קהלה.

זיך אנגעהויבען די קאנאליזאציע-ארבייטען

היינט ווערט שוין אויך געארבייט ביי די פריוואטע קאנאליזאציע-ארבייטען

(א) נעכטען האבען זיך אויף אלע פונקטען אנגעהויבען די קאנאליזאציע-ארבייטען — אויף די בעדינגונגען, וואס עס האט פעסטגעשטעלט דער רעגירונגס-קאמיסאר וואיעוואודזקי.

אין הסכם מיט זיין פעראָרדנונג זענען 40 ארבייטער, וועלכע זענען פרייטאג און שבת נישט געקומען, נעכטען נישט צוגעלאזט געווארען צו דער ארבייט.

וועגען דעם ענין וועט א ספעציעלע דעלעגאציע היינט אינטערווענירען ביים רעגירונגס-קאמיסאר.

• • •

בשעתו האבען מיר געמאלדען, דאס אונאפהענגיג פונ'ם שטרייק פון די סעזאן-ארבייטער, האבען אויך פערשטרייקט די ארבייטער ביים בויען פון די פריוואט-קאנאליזאציע-נעצען.

נאך א רייה קאנפערענצען פון ביידע צדדים איז נעכטען געשלאסען געווארען א קאלעקטיווער אפמאך ביז'ן 31 דעצעמבער 1934.

היינט וועלען די ארבייטער צוטרעטען צו דער ארבייט.

ארעסטירט נאך 4 פערזאן

וואס זאלען זיך האבען בעטייליגט אין דעם אנפאל אויף דער באהן-קאסע מיט 2 יאהר צוריק

(א) אלע לאדזשער געדענקען נאך אוודאי דעם נישט-געלונגענעם דרייסטען באנדיטען-אנפאל אויף דער קאסע פון קאלישער וואקזאל דעם 30 מערץ 1931, ווען איינער פון די אנפאלער קאראל קורצוואלד האט זיך אליין דערשאסען, און דער צווייטער — וולאדיסלאוו מענדרעצקי איז ארעסטירט געווארען.

מענדרעצקי איז דורכן שטאנד-געריכט פערמשפט געווארען צום טויט, און דער אורטייל איז איהם פערביטען געווארען אויף אייביגע טורמע, אזוי אז איצט נאך זיצט ער.

די אויספארשונג איז אבער ווייטער פארטגעזעצט געווארען אויפן יסוד פון מענדרעצקיס דערקלערונגען, און נאך 2 יאהר ארומזוכענישען און אבסערוואציע זענען אין שייכות מיט'ן אנפאל אויף דער באהן-קאסע ארעסטירט געווארען נאך 4 פערזאן: מאריאן שווארץ, אנטאני וואשיאק, פראנציששעק ווישניעווסקי, און דער וואזשני פון דער באהן-קאסע, יוזעף קאוושינסקי.

די אויספארשונגס-מאכט האט פעסטגעשטעלט, אז די ערשטע דריי געהערען צו דער קאמוניסטישער פארטיי.

געביסען געווארען דורך הינד

(א) אויף קילינסקיעגא 5 איז געביסען געווארען דורך א הונד די 33-יעהריגע טעקלא פיטאווסקא און איז ערנסט פערוואונדעט געווארען.

אויף פזשעיאזד 12 האט א הונד שרעקליך צובּיסען דעם 4-יעהריגען ירחמיאל רייך. אין ביידע פאלען האט די פאגאטאוויע ערטיילט הילף די פערוואונדעטע. די בעזיצער פון די הינד זענען צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט.

א באהן-ארבייטער צוקוועטשט געווארען אויף טויט

(2) אין קאלושקי איז נעכטען פארגעקומען א שרעקליכער פאל. אדורכגעהענדיג דורך צוויי וואגאנעס איז דער באהן-ארבייטער קאראל באנק צוקוועטשט געווארען. ער איז אויפ'ן ארט געשטארבען. דער שרעקליכער פאל איז פארגעקומען אין די אויגען פון צעהנדליגער פאסאזשירען.

פערזענליכעס

(א) דער לאדזשער וואיעוואדע ה' האוקע-גאוואק איז אין דינסט-אנגעלעגענהייטען ארויסגעפאהרען קיין ווארשא.

• • •

נעכטען האט דער ניי-נאמינירטער סטאראסטע אין לאדז ד"ר סטאניסלאוו ווראנא איבערגענומען זיין אמט נאך דעם אפטרעטענדען סטאראסטא פאדאבינסקי.

פערבלאנדזשעט געווארען

א מיידעלע פון 3 יאהר איטקא מיידאם, געלע האר, אפצובערענגען פילסודסקיעגא 37, צו איהרע עלטערען.

• • •

עס איז פערלוירען געווארען א יונגעלע פון 4-טען יאהר, טראגט לאנגע בלאנדע האר, צוזוסען געבען צו די עלטערן ח. הערשמאן, לעגיאנוב 12.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: ק. ליינוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלינארסקא 1), וו. דאנילעצקי (פיעטריקאווער 127), פערעלמאן (ציגעל-גאס 32), י. צימער (וואלטשאנסקא 37), פּ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27).

איבערגעשניטען זיך דעם האלז מיט א ראזיר-מעסער

(2) אויף שאפענא 4 האט זיך נעכטען מיט א ראזיר-מעסער אדורכגעשניטען דעם האלז דער ארבייטסלאזער פראנטשישעק מאטשינסקי, די פאגאטאוויע האט איהם אין א האפנונגסלאזען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

די סבה פון זעלבסטמארד איז נויט.

פערקלענערען די קאסטען פאר אופאמניעניעס

פאדערט דער קליינהענדלער-פעראיין

דער צענטראלער קליינהענדלער פעראיין, פאמארסקא 15 האט זיך געווענדעט צו דער האנדעלס-קאמער מיט א ביטע וועגען פערקלענערן די קאסטען פאר „אופאמניעניעס".

יעצט ווערט גערעכענט פאר א „אופאמניעניע" 50 גר. ביז א סומע פון 1 זל. 50 גר. 1 זל. ביז א סומע פון 5 זל. 1 זל. 50 גר. ביז א סומע פון 600 זל. א.א.וו. ביז 10 זל.

דער קליינהענדלער פעראיין, בעט פערקלענערן ביז 50 גר. פאר א סומע ביז 100 זל. ביי א גרעסערע סומע זאל גערעכענט ווערען 1 פראמיל

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20 טעל. 213-84

לעצטע 2 מאל! איינהייטליכע רעוועלאציע-פרייזן!

דער גאנצער פארטער 1 זלאטי באלקאן 45 גראשען

לעצטע אויפטריטען פון

בן-ציון ווייטער

מיט'ן אנטייל פון יוכבד זילבערג און פילהארמ.-אנסאמבל

היינט מיטוואך, 9.30 אוועבד

דער בלינדער פאיאץ

בילעטען א גאנצען טאג אין קאסע פון פילהארמאניע.

אכטונג! גאנץ לאדז גרייט זיך צו ווייטערס אפשידס-פארשטעלונג

וואס? ווען? וואס?

Dr. med.

B. Robinzon

פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86

נעהמט אן פון 2.30 ביז 3.30 נאכמיטאג און ביז 10 פריה אין פאדעמביע — Willa Miller

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

אלע ארט אנאליזען.

נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בײַטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

די אל איז ארויס פון זאק

פארוואס שרייבט דער „קוריער לודזקי" אזויפיל אויף יודישע טעמעס?

דער „ספעץ" אויף יודישע פראגען אין „קוריער לודזקי" האט איצט פארעפנטליכט א גרעסערע סעריע ארטיקלען, וועלכע הייסט „לאדזשער דייטשען און יודען צווישן דיך".

מ׳דארף זיך נישט ערשט גריבלען אין ארכיוון און אויסהערן עדות, כדי צו דערווייזן, אז דאס וואס דער מחבר שרייבט דארט אין דער דאזיגער אפהאנדלונג וועגן די באציהונגען צווישן דייטשען און יודען אין לאדז, ס׳איז געגוג בלויז אויבערפלעכליך ארורכצולייענען די סעריע ארטיקלען, כדי צו דערזעהן, אז דער „ספעץ" איז לא עלינו אנ׳עם הארץ אין די דאזיגע זאכען. ער האט נישט די מינדעסטע אהנונג אין די ענינים וועגען וועלכער ער שרייבט און אז דאס שרייבען האט בשום אופן נישט קיין ציל צו בעררייכערען די געשיכטע (אזא אנשטעל מאכט דער מחבר) נאר גאר אנ׳אנדערע: וועגען וועלכען מיר וועלען נאך שרייבען.

ווייל ווי אנדערש זאל מען דאס פארשטיין, ווען דער דאזיגער „ספעציאליסט" אויף יודישע פראגען, שרייבט למשל: „ווי א דונער פון קלארען הימעל איז אויף די יודען געפאלען דאס ארויסטרייבען די דייטשען פון פוילען, ווייל דורך דעם איז אויסגעוועבט געווארען דער חלום פון דער גרויס-מאכט פון אונזערע יודען".

אדער גאר אזא רכילות און בפירושער ליגען, אז די יודישע סאציאליסטען האבען דעם 12-טען נאוועמבער 1918 איינגעארדענט אין לאדז א גאסען-דעמאנסטראציע געגען דער פוילישער אומאפהענגיגקייט.

אין דער גרויסער סעריע ארטיקלען בעמיהט זיך דער מחבר צו בעווייזען אז ביז דער היטלערישער רעוואלוציע האבען די יודען מיט די דייטשען זיך פשוט געגעסען פון די פיסקלעך און האבען ביידע „געארבייט געגען פוילען", און איצט איז דאס שלום בית צושטערט געווארען און זיי זענען זיך געווארען דם שונאים, די דייטשען זענען געווארען די גרעסטע אנטיסעמיטען און די יודען נעהמען זיך הע-היבער אליין צו ארבייטען געגען פוילען.

ביז איצט, שרייבט דער מחבר, האבען די דייטשען אין פוילען געהאלפען די יודען צו בעקומען אלע פריוויליגיעס, און דערפאר האבען די יודען געשטיצט דייטשלאנד אין גע״ף. און איצט איז געקומען דערצו, אז די יודען האבען דעמאלירט דאס דייטשע גימנאזיום, און די „פרייע פרעסע", וועלכע האט אמאל געשטיצט די יודישע פאדעריונג (?)

אין אזוי געהען ווייטער אומזיניגע ליגענס און רכילותן איינס נאכן אנדערען, אויף וועלכע נישט נאר יעדער יוד, נאר יעדער אנשטענדיגער פאליאק וועט ציהען מיט די פלייצעס און וועט זיך וואונדערען פארוואס עפעס דער „קוריער לודזקי" האט איינגעפיהרט א רובריק פאר לייענער וואס קווא ליפיצירען זיך אין דער ערשטער אפטיילונג פון א פאלקס-שול.

מיר וואלטען גערן ערנסט דיסקוטירט אויף יודישע טעמאס מיט דעם „קוריער" ווען די וואלטען געווען ערנסט געמיינט און געפיהרט דורך ערנסטע מענשען מיט געניטען ווייסען, אינפארמא-ציעס, נישט בלויז מיט בייזוויליגע רכילותן און ליגענס.

דער ציל פון דער סעריע מאמרים אויף דער דורמאנטער טעמא איז איינצי: אליין: צו העצען די לאדזשער דייטשען געגען די יודען, צו ווארען ע׳ פלבולים אויף די לאדזשער יודען, אז זיי האבען געהאלפען דייטשלאנד אין גע״ף... און נאך אזעלכע גארשקייטען). און צום סוף דאס וואס דער מחבר מאכט אין זיין אויספיהר צו די ארטיקלען: „די יודען און דייטשען אין לאדז האבען נאך געטראכט וועגן פארשידענע קאמבינאציעס און פאליטישען שאכער-מאכער און דורך דעם געוואלט א-ויסציהען פון דער מלוכה דעם מאקסימום ספעציעלע פריווילעגיעס אין די דאזיגע צילען האבען זיך די יודען פאראייניגט מיט די דייטשען, דאס לערנט אונז וואס פארא שרעקליכע קאמבינאציעס ס׳זענען פאר-טיג ביי די נאציאנאלע מינדערהייטען, כדי צו דא-קוטשען אונזער יונגער פוילישער מלוכה".

„איצט האבען זיך די דייטשען מיט די יודען צוליב היטלערן צוקריגט, מיר מוזען דאס אויס-נוצען, אזעלכע „בירגער" קענען פון קיין פריווי-לעגיעס נישט געניסען, זיי מוזען צעהערשט ווערען בירגער, אז זיי זאלען בעזיצען גלייכע רעכט מיט אונז".

די אל איז ארויס פון זאק. אנגעשריבען 4 גרויסע ארטיקלען מיט ליגענס און רכילות אויף יודען, וואס גרעסער די רכילות אלץ בעסער פאר׳ן מחבר, ווייל אזויארום קען ער קומען צום ציל, אז יודען דארפען נישט האבען אין פוילען קיין גלייכע רעכט מיט אנדערע.

וואלט דען נישט גלייכער געווען, ווען דער „קוריער לודזקי" וואלט אפען ערקלערט, אז יודען טאר׳מען נישט האבען קיין רעכט אין פוילען און דעמאלט וואלט די קאנקורענץ מיט׳ן „ארענדאוויק" געווען אנ׳עהרליכע און אויפריכטיגע? מיר האלטען, אז יא, און דעם מחבר פון די ארטיקלען, וועלכער שרייבט כסדר אויף יודישע טעמעס וואלטען מיר געוואלט זאגען:

„פאניע, נעהמט זיך צו עפעס אנדערש, אין די זאכען זענט איהר אנ׳עם הארץ, און די יודישע פינטעלעך פערשטעהט איהר גראד אזוי פיל ווי דער האהן אין בני אדם.

ווי אזוי איז פעסטגעשטעלט געווארען דער בעגריף סוחר

איז בייעם האנדעלס-קאדעקס?

וועלכע פירמען דארפען זיך רעגיסטרירען און פיהרען האנדעלס-ביכער?

אין צענטראלען קליינהענדלער פעראיין, פא מארסקא 15 זענען די וואך, אויף די „וועכענטליכע שמועסען" ארומגערעדט געווארען פאלגענדע פראגען:

דער נייער האנדעלט-קאדעקס, וועלכער פער-פליכטעט פון 1-טען יולי שטעלט פעסט דעם בע-גריף פון סוחר אויף פאלגענדען אופן: אלס סוחר ווערט אנערקענט יעדער ווער עס פיהרט אנ׳ אונטערנעמונג צו פערדינסט-צוועקען.

א סוחר וועלכער פיהרט א האנדעלס-אונטער-נעהמונג אין א גרעסערען מאסשטאב ד. ה. פון דער 1 אדער 2 קאט. ביי א ענטגילטיג-פעסטגעשטעל-טען אומזאץ איבער 100.000 זל. מוז זיך דאמאלס רעגיסטרירען אין האנדעלס-רעגיסטער ביים קרייז-געריכט. אונטער דעם אויסדרוק ענטגילטיג פעסטגעשטעלטען אומזאץ, דארף מען פערשטייען די אויסמעסטונג, וועלכע איז פעסטגעשטעלט געווא-רען דורך דער אפעלאציע-קאמיסיע אין פאל פון א רעקורס אויף דער אויסמעסטונג.

אין הסכם מיט׳ן האנדעלס-קאדעקס, דארפען נאר די רעגיסטרירטע סוחרים פיהרען האנדעלס-ביכער.

די האנדעלס-אונטערנעמונגען פון דער 3 און 4 קאט. זענען בעפרייט פון רעגיסטרירען זיך און אויך פון פיהרען האנדעלס-ביכער.

די אלע סוחרים, וועלכע זענען, פאר׳ן פער-עפענטליכען דעם נייעם האנדעלס-קאדעקס, געווען רעגיסטרירט אין קרייז געריכט, קענען ווענדען זיך, וועגען אויסשטרייכען זיי פון האנדעלס-רעגיסטער.

ענטדעקט א פאבריק פון פאלשע מטבעות

די „פאבריקאנטען" זענען ארעסטירט געווארען

(2) די לאדזער אויספארשונגס-מאכט איז אויפמערקזאם געווארען דערויף וואס לעצטענס ווערען כסדר פערשפרייט פאלשע 50 גראשענדיגע און 1 זלאטעדיגע מטבעות.

צהערנעכטען איז די פאליציי געפאלען אויף די שפורען פון די „פאבריקאנטען". אין א רעסטא-ראן אויף גייערס מארק האט א פערזאן נאכ׳ן אויפעסען אוועגדבראיט בעצאהלט מיט צוויי 1 זלאטיגע מטבעות, דער רעסטאראן-בעזיצער האט גלייך פעסטגעשטעלט, אז זיי זענען פאלש. גראד איז אין רעסטאראן געווען א פאליציאנט, וועלכער האט דעם פערזאן פערהאלטען, ער האט זיך ארויסגעשטעלט, אלס קארל פישער פון נאפיור-קאוסקיעגא 27.

די רעוויזיע, וועלכע איז באלד אדורכגע-פיהרט געווארען אין דער וואוינונג פון פישערן האט געגעבען סענסאציאנעלע רעזולטאטען. מ׳האט דארט געפונען א פולשטענדיג איינגעארדענטע פאבריק פון פאלשע מטבעות. פישער און זיין שותפטע א געוויסע שימאנסקא זענען ארעסטירט געווארען.

גוט מארגען!

איז די מילכיגע טעג...

בעקלאגט זיך א יוד:

— אי, אי, אי, האבען מיר שוין די 9 טעג אויף!

— א פאסקודנע זאך, די 9 טעג, אז מ׳טאר נישט עסען קיין שטיקעל פלייש!

אז מ׳זאל וועלען צוריק שמועסען, איז עס גארנישט אזוי שרעקליך. אין די היינטיגע צייטען, ווען ס׳איז געווארען א מאדע „יארסקע" מאכלים, קאטלעטען פון קאלאפיארען, ביפשטיק פון בורקעס און א ווינער שניצעל פון געמאלענע רעטיך... מ׳פערבייסט מיט א פארציע סאלאטען און מ׳פער-טרינקט מיט א גלעזעל סינאלקא — ביי דער יאר-סקע-מאדע, איז די 9 טעג-צרה, נישט אזוי שרעקליך.

אבער צו אנ׳אמת שטיקעל בעפשטיק, צו אנ׳אמת׳ן פליישיגען קאטלעט קומט עס נישט. די אלע יארסקע-מאכלים זענען ווי היי, ס׳האט נישט קיין ממשות, און ווי זאגט עס דער פעטער מענ-דעל: „אז מ׳עסט זיך אן מיט מילכיגס ווי א פויער, און מ׳געהט ביז צים טויער, איז פונקט אזוי ווי פויער"...

— יא, ס׳איז נישט קיין עסק מיט דעם גאנ-צען מילכיגס — בעקלאגט זיך ווייטער אונזער יוד — איז וואס טוט מען? ווי אזוי קומט מען צו א פליישיג מיטאג? איך זוך א יוד, וואס האלט ביים מאכען א סיום, און אזעלכע יודען, וואס האלטען ביים מאכען א סיום, פעהלען דאך נישט אין לאדז: איינער האלט ביים מאכען א „סיום"... אויפן קרעמעל, א צווייטער האלט ביים מאכען א „סיום"... אויפן גדן, א דריטער האט שוין לאנג געמאכט א „סיום" אויף די פאר זלאטעס, וואס ער האט ארייגעפאקט אין געשעפט —

— רבותי, אפשר ווייסט איהר, וועלכער יוד ס׳האלט אין לאדז ביים מאכען א „סיום!"...

אב—געק

Dr. HELLER

ספעצ. פאר הויט און וענערישע
קראנקהייטען און מענער-שוואכע
8 טראגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט,
זונטאג פון 11—2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע— לעמשניצע-פרייזן

דער אריער-פאראגראף

ר. איזראעל

שפאנענדער ראמאן
פון דער איצטיגער ווילדער צייט

163

— ווי לאנג איז נאך צום אוועקגעהן פון צוג, וועלכער געהט קיין דייטשלאנד? האט היינריך געפרעגט איינעם פון די קאנדוקטארען.

— דער צוג געהט אב אין א האלבע שעה ארום.

— אויף וועלכען טאר!?

— לינקס אויפ׳ן צווייטען טאר.

היינרידמיט רובינאוו האבען זיך אוועקגע-שטעלט דארט, וואו דער קאנדוקטאר האט זיי אנ-געוויזען און פון וואנען דער בערלינער צוג האט געזאלט אפגעהן.

— דא וועל איך ווארטען, פון דאנען וועל איך נישט אוועקגעהן, ביז איך וועל זי דא זע-הען, איך מוז מיט איהר רעדען, בייך דאס איז נישט מעגליך. אז זי זאל האבען אזוי דעצידירט, ביין, איך גלויב נישט, דאס איז נישט מעגליך.

היינריך זאקס איז געווען אזוי שטארק אויפגע-רעגט, אז ער האט פשוט נישט געקענט רעדען, רובינאוו האט איהם געהאלטען אונטערן ארים און האט געפיהלט ווי היינריך ציטערט אינגאנצען.

— בערוהיגט אייך, הער זאקס, איהר זענט אזוי אויפגערעגט, אזוי בלאס געווארען, אז איז אזא לאגע וועט איהר אפילו נישט קענען רעדען מיט קיין מענש.

— פערשטעהט מיך, פריינד, פערשטעהט מיך, אז איך קען דאך זיך נישט בערוהיגען, דאס איז דאך אומגעגליך אזא ענין. זיי האבען דאך מיך אויס-געלאכט, אפגעשפעט פון מיר, בעליידיגט מיינע הייליגסטע געפיהלען, ווי אזוי האט פריצי געקענט אזוי חוזק מאכען פון מיר?

— אבער ווי אזוי קומט פריצי צו דעם ענין, ער איז דאך זיכער גארנישט שולדיג דעריין.

— ביין, איך גלויב נישט, אז פריצי זאל דערפון גארנישט האבען געוואוסט, העלע איז געווען אינ גאנצען אונטער זיין איינפלוס, זי האט איהם גע-פאלגט אין יעדען פרט, אין זיין היינטיגען פער-האלטען זיך האב איך זיך נאך מעהר איבערצייגט, אז פריצי ווייסט יא וועגען דעם אלעס, איבערי-גענס האט ער אליין זיך מודה געווען דעריין, דאס ער ווייסט דערפון, אז העלען פאהרט אוועק פון דאנען, איהר דארפט דאך פערשטעהן, רובינאוו, אז דאס איז נישט גלאט פשוט, פארוואס האט זי מיר נישט געזאגט, אז זי פאהרט אוועק? פארוואס ענטלויפט זי פון מיר? צוליב וואס ענטלויפט זי? דאס מוז איך וויסען, איך וועל פריהער פון דאנען נישט אוועקגעהען.

אויפ׳ן פעראן איז געווען טומלדיג, פאסא-זשירען, וועלכע זענען געפאהרען קיין אויסלאנד האבען זיך געגרייט צו דער רייזע, געזעגענדיג זיך מיט זייערע באקאנטע, וועלכע האבען זיי בע-גלייט אויף דער באהן, אין דעם גאנצען טומעל האט היינריך פלוצלונג דערזעהן בעהמען, היינריך׳ן איז פינסטער געווארען פאר די אויגען, ער האט שוין מעהר נישט געזעהן, צי העלען איז אויך מיט איהם אדער נישט, ער האט שוין בכלל נישט געזעהן וואס ארום איהם טוט זיך, ער האט זיך געמוזט פעסט אנהאלטען ביי רובינאוו, אז ער זאל נישט פאלען.

— בערוהיגט אייך דאך, האט רובינאוו, געזאגט

דאס איז דאך נישט קיין אופן פון ערלעדיגען קיין ענין, אויב איהר וועט זיך אזוי אויפפיהרען וועל איך מיט אייך דא נישט בלייבען.

אין דעם אויגענבליק האט אויך רובינאוו דערזעהן בעהמען און באלד הינטער איהם העלען, רובינאוו האט הערליך אראפגענומען דעם הוט זיך צו בעגריסען מיט פרייליין פראנקענשטיין.

העלע איז בלאס געווארען און האט זיך אנ-געכאפט ביי בעהמעס ארים, דער לייטענאנט האט זיך אומגעקוקט און אויך דערזעהן רובינאוון, ער האט פערשנעלערט די טריט, כדי אויסצומיידען רובינאוון. היינריך׳ן האט ביי בעהמע און סיי העלען ביז איצט נאך נישט געזעהן.

רובינאוו האט זיך נישט געלאזען אויסמיידען און האט פערשטעלט דעם וועג בעהמען און העלען:

— גוט מארגען, פרייליין האמערשטיין, האט רובינאוו געזאגט, איך בין דא אהערגעקומען ווייל איך האב זיך דערוואוסט, אז איהר פאהרט אוועק.

העלע האט נישט געענטפערט, זי האט געפ-וארט ביז בעהמע וועט איהר ארויסהעלפען פון דער לאגע.

— און נישט איך אליין בין דא אהערגעקומען נאר נאך איינער.

— ווער? האט בעהמע געפרעגט.

— היינריך זאקס.

— זאגט איהם, זייט מוחל, אז דעם פרייליין האמערשטיין וואלט געווען זעהר נישט אנגענעהם מיט איהם זיך איצט צו טרעפען.

— הער לייטענאנט בעהמע, האט רובינאוו געפרובט איהם צו טיטולירען, איהר וואלט דאך נישט געדארפט געזעהען, ווען ס׳זאל קומען צו א סקאנ-דאל דא איז דער עפענטליכקייט.

— וואס האט איהר אייגענטליך געוואלט?

— איך וואלט אייך געראטען, אז איהר זאלט ערלויבען זיער פרייליין האמערשטיין זיך צו פער-שטענדיגען מיט היינריך זאקס, אויב באטייליך דאס ליגט אין אייער רשות.

בעהמע האט זיך אביסעל פערלוירען, דער אנגערגישער טאן פון רובינאוו האט איהם איבגעצ-

צען צומישט, פערשטעהט זיך, אז ער וואלט נישט געוואלט האבען קיין סקאנדאלען אויפ׳ן פעראן, הגם ער האט געפיהלט, אז דאס איצטיגע מאל איז ער גערעכט. ער האט אויך געוואוסט, אז ער האט נישט וואס מורא צו האבען, ווייל ער איז דא אין לאדז נישט בעגאנגען און בעגעהט אויך איצט נישט קיין שום פערברעכען. פונדעסטוועגען האט ער זיך נישט געוואלט ארייבלאזען אין קיין אוואנ-טורעס.

— פון מיינעטוועגען קען זיך העלע פער-שטענדיגען מיט אייך, וויפיל זי וויל, זי איז א דערוואקסענער מענש און קען זיך טאן וואס זי וויל.

— פרייליין האמערשטיין, האט זיך בעהמע געווענדעט צו העלען, היינריך זאקס איז דא אויפ׳ן פעראן און וויל זיך מיט אייך פערשטענדיגען.

— ביין, ביין, האט העלען זיך געהאלטען קראמפ האפט אין בעהמעס ארים, איך וויל מעהר מיט קיינעם נישט רעדען, איך וויל אוועקפאהרען פון דאנען איך וויל זיך מיט קיינעם מעהר נישט זעהען

— פרייליין האמערשטיין, איך פערשטעה נישט אייער איבעריגע אויפרעגונג, ס׳איז דאך דא גארנישט געשעהען, נישט איהר און נישט היינריך זאקס דארף זיך אין דעם מאמענט אויפרעגען, איהר קענט זיך דאך רוהיג צונויפרעדען און דערמיט וואלט אלץ געווען ערלעדיגט.

— ביין, בשום אופן נישט, איך וויל זיך מעהר מיט היינריכ׳ן נישט זעהען, לאזט מיך צורוה, לאזט מיך.

— מיינעטוועגען, קענט איהר טון ווי איהר ווילט, איך בין נאר א שליח און נישט מעהר.

— וואו איז ער היינריך?

— ער איז דא אויפ׳ן פעראן איך קען איהם דא אהער רופען.

— ביין, איך וויל נישט רעדען און וויל איהם נישט זעהען, בשום אופן נישט. זאגט איהם, אז איך פאהר אוועק פון דאנען, מיר וועלען זיך שוין אפשר קיינמאל נישט זעהען, זאל ער מיך פערגעסען

(פארטזעצונג קומט)

ליטעניקעס, היט אײַערע וואוי־נונגען אין שטאָט!

געכטען זענען אויסגעפירט געוואָרען 3 גנבות

(2) נעכטען בײַנאַכט איז אויסגעפיהרט געוואָרען א דרייסטע גנבה אין דער וואוינונג פון יהודה גאָלאָמב אויף פוּלנאָצנא 7.

די פאַמיליע גאָלאָמב געפינט זיך אויף זו־מער־וואוינונג. די גנבים זענען אריין מיט וויטרי־כעס און צוגענומען טוטערס, ביזשוטעריע און אנ־דערע זאכען פאר 20 טויזענד זלאָטעס.

די גנבים זענען אנטלאָפען.

■ ■ ■

פון פעליקס באָרנשטיינס וואוינונג, שרוד־מיעסקא 24, האָבען גנבים צוגע'גנב'עט ציהרונג פאר 2000 זלאָטיס.

■ ■ ■

פון אברהם גליצענשטיינס וואוינונג, זאָלאָ־גיא 54, האָבען גנבים געגנבעט מלבושים פאַר טויזענד זלאָטיס.

ליקווידירט דעם סכסוך אין דער טריקאָטאַזש־אינדוסטרי

(2) אויף דער נעכטיגער קאָנפערענץ איז געשלאָסען געוואָרען א קאָלעקטיווער אָפּמאַך אין דער טריקאָטאַזש אינדוסטריע, לויט וועלכען דער פריהערדיגער קאָלעקטיווער אָפּמאַך איז פּראָלאָנ־גירט געוואָרען ביז סוף מאַי 1935, און דאָס — אויסשליסליך פאר ווינטער־סחורות.

בנוגע זומער סחורות איז דער לוין רעדו־צירט געוואָרען אויף 15 פּראָצענט.

דער אָפּמאַך דאַרף אונטערגעשריבען ווערען דורך דער מיטעלער אינדוסטריע און אויב ביז'ן 19 ד. ח. וועט עס נישט געשעהן, פערלירט דער אָפּמאַך זיין באַדייטונג.

די ארבייט וועט זיך אָנהויבען, ווען דער אָפּמאַך וועט ווערען אונטערגעשריבען.

אומגליקס־פאַלען

(2) אין קינדערמאנס פאבריק, לאָנקאָווא 23 איז אַראָפּגעפאַלען פון א רושטאָוואניע דער ארבײַ־טער יאַן אוטשאזש און איז שווער פערוואונדעט געוואָרען. די פאָגאָטאָוויע האָט איהם אין א זעהר שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל פון דער קראנקען־קאסע.

■ ■ ■

אויף באַטאָרי 32, האָט זיך פערסם'ט מיט זאַלץ־זויער העלענא האפערמאַן. די פאָגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל.

■ ■ ■

אויסן באַלוטער מארק האָט מען געפינען א פערהלשטע פון הונגער די היימלאָזע יוזעפא מאַר כלעווסקא. זי איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין דער שטאָטישער זביארניע.

■ ■ ■

אין דאָרף באַרקאָווא וואָלא, שעראַדזער קרייז איז א דונער אריין אין הויז פונם לאַנדווירט אדאם באָזשעלינסקי. באָזשעלינסקי איז דערהרגעט געוואָרען אויפן אָרט. דאָס הויז איז פערברענט געוואָרען.

אונטערגעוואָרפען א קינד

(א) אין לאָקאַל פון דער אָפּטיילונג פאַר גע־זעלשאַפטליכער שוץ ביים מאגיסטראט, זאַוואדזקא 11 האָט מען געפונען אַנ'אונטערגעוואָרפען יונגעלע פון 3 יאָהר.

דאָס קינד איז איבערגעשיקט געוואָרען אין א שטאָטישע ערציהונגס־היים. די פּאָליציי זוכט די מוטער.

Dr.
Wołkowyski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02
נעהמט אָן אין הויט־ און וועגערישע
קראנקהייטען, מענער־שוואַכע
נעמט אָהן פון 8–12 בייטאָג, 4–6 און פון 7–8

DR.
L. Czarnożył
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
62 פּיעטריקאָווער 62
און אָרדינירט איצט אין טשענסטאָכאָווער
אײַ ד ע קאַסע ק אָ ש ט ש ו ש ק א

רעפּרעזענטאַנץ־טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי" ציגעל־גאַס 27 טעלעפאָן 112-25
הײַנט דינסטאָג קומען אַלע בעגריסען
דעם חשוב'ען גאַסט, דער אַמעריקאַנער סטאַר, דער שטאָלץ פון דער אָפּערעטע, דעם ראָמאַנטישען ליבהאָבער און זינגער
מיכאל מיכאַלעסקא
וועלכער וועט זיך פּרעזענטירען אין דעם גרעסטען אַמעריקאַנער שלאַגער
דעם
טאַטענס ניגון
שעהן שפּילען, פּרעכטיג זינגען, גלענצענד טאַנצען, דאָס וועט איהר זעהען און הערען הײַנט דינסטאָג אָוונד פון מיכאל מיכאַלעסקא אין דער אָפּערעטע דעם טאַטענס ניגון
נעלעכטער ביז טרערען, אויסערגעוועהנליכע שפּאַנונג וואונדערבאַרע לידער און קופּלעטען, דראַמאַטישע מאָמענטען און קאָמישע סצענעס דאָס אַלץ וועט אײַך געבען מיכאל מיכאַלעסקא אין דער אָפּערעטע דעם טאַטענס ניגון
הײַנט דינסטאָג, 9.30 אָוונד
דעם טאַטענס ניגון
אין 2 אַקטען, 6 בילדער, 24 שלאַגער־נומערן מיט געוואַנג און טענץ מיט מיכאַלעסקא אין דער הויפּטראָל
גרויסע סענסאַציע! דעם דאָנערשטאָג 9.30 אָוונד
נור 1 גרויסע הנחה־ און פאָלקס־פאָרשטעלונג
אײַנהײַטליכע רעוואָלאַציע־פּרײַזען
אַלע בילעטען אין פּאַרטער נור 1 זל.
ס'ווערט געשפּילט
דער ישיבה בחור
מיט מיכאל מיכאַלעסקא אין זײַן קרוין־ראָל
נאָך דער פאָרשטעלונג אַ גרויסער דיווערטיסמענט
מיט'ן אנטייל פון די צו־אַנגאַזשירטע סטאַר־אַרטיסטען
פאַניא רובין, יעקב פישער, אַנאַ לערוין
ווי אויך דער גאַנצער קינסטלער־אַנסאַמבל.
בעזאָרגט אײַך בעצײַטענס מיט בילעטען
געדענקט אַלע בילעטען נור 1 זל.

אויסאַרבייטער פון „לאָדעס" זענען נישט קיין האַנדווערקער

וויטער איז אין צענטראַלען קלײנהענדלער־פערײַן, פאַמאַרסקאַ 15 אויפגעקלערט געוואָרען, אַז דאָס האַנדעלס־און אינדוסטריע = מיניסטעריום האָט זיך געווענדעט צו דער האַנדעלס־קאַמער מיט אַנ'אָנפראַגע: צי דאַרף מען דאָס אויסאַרבייטען „לאָדעס" צורעכענען צו האַנדווערקעריי (צוקערניק), די לאָדזער האַנדעלס־קאַמער, ארויסגייענדיג פון שטאַנדפונקט, אַז דאָס אויסאַרבייטען „לאָדעס" פאָדערט נישט קיין ספּעציעלע פאַך־קענטניש וואָס איז פאָראויסגעזעהען פאַר מלאכה, און אויך קיין ספּעציעלע פאַכמענישע פעהיגקייטען, האָט זיך ארויסגעזאָגט געגען פאַררעכענען צו דער מלאכה דאָס אויסאַרבייטען „לאָדעס".

דער „לאַפּפּ" און די יודישע געזעלשאַפט

דעם 5. ד. ח. איז פאָרגעקומען א צוזאַמענ־פאָר פון פאָרשטעהער פון דער יודישער געזעל־שאַפט — פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווא — אינ'ם קאָנפערענץ־זאַל פון דער לאָדזער קרייז־סטאַ־ראָסטווע.

נאָכ'ן רעפעראַט פון לאַפּפּ־סעקרעטאַר, האָבען זיך די פערזאַמעלטע איינשטימיג ארויסגעזאָגט פאַר'ן בילדען אָרטיגע יודישע לאַפּפּ־קאָמיטעטען ביי יעדער יודישער קהלה, אריינציהענדיג אין זיי, וואָס ברייטערע שיכטען פון דער יודישער געזעלשאַפט.

אין שייכות דערמיט האָט דער לאָדזער קאָ־מיטעט פון פּאָוויאַט־קרייז פון לאַפּפּ בעשלאָסען איינצואָרדענען אַנ'אינסטרוקטאָרען־קורס פאַר פאָר־שטעהער פון אָרטיגע יודישע קרייזען, וועלכע זאָלען שפּעטער אינפאָרמירען אין יודיש וועגען דער בעדייטונג, שטרעבונג און צילען פונ'ם לאַפּפּ.

א שרפה צוליב אונטערצינדונג

1 מענש פערברענט געוואָרען, 5 אַנ־דערע שווער אָפּגעבריהט

(2) נעכטען איז אויסגעבראָכען א שרפה אין ביעלטשיגלאָוו, וויעלונער פּאָוויאַט, אין דער לאַנד־ווירטשאַפט פון אנטאָני קאָפּערסקי. די גאַנצע ווירטשאַפט איז פערברענט געוואָרען. א חוץ דעם איז לעבעדיגערהייט פערברענט געוואָרען די 19־יעהריגע פּעלאַגיא טאָקאַזש, וועלכע איז אריין אין ברענענדיגען הויז, כדי אָפּצוראַטעווען א 20־זלאָטי־באַנקנאָט.

5 מענשען וועלכע האָבען זי געוואָלט אָפּ־ראַטעווען זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען. די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז דאָס פייער איז ענטשטאַנען צוליב אַנ'אונטערצינדונג. דער חשד איז געפאַלען אויף דעם 46־יעהריגען יוזעף קולאַק, וועלכער איז ארעסטירט געוואָרען.

DR. MED. H. LUBICZ
פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנק.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפּפאַנגס־שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אָוונד און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע־זאַל

Dr. med. Trepman
צעגעלביאַנאַ 4, טעל. 216-90
ספּעצ. פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענערשוואַכע אויך אַלע אַרט אַנאַלי׳ן נעהמט אָן פון 8–12 און פון 5–9 אָוו. זונטאָג און יום־טוב פון 8–1. בעזונדער'ע ווארטע־זאַל פאַר פרויען.

2 מענשען דערהרגעט געוואָ־רען פון א דונער

(2) אין דאָרף פּיעכאָוו, וויעלונער פּאָוויאַט, זענען דערהרגעט געוואָרען פון א דונער דער 16־יעהריגער יאַן נאַפּיעראַל און אַנ'איינעהריג קינד, וועלכעס ער האָט געהאַלטען אויף דער האַנד.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

דינסטאָג, דעם 17־טען יולי 1934

6,30 פריהמאָרגען אודיציע, 6,35 גראַמאָ־פאָן, 6,40 גימנאַסטיק, 6,55 גראַמאָפאָן, 7,05 ידיעות, 7,10 גראַמאָפאָן, 7,25 פערשידענעס, 11,57 צייט־סיגנאַל, ידיעות, 12,05 פּרעסע, 12,10 סאַלאָן־קאָנצערט, 1 ידיעות פון טאָג, 1,05 אוי־דיציע פאר יונגערע קינדער, 1,20 פּליטען, 1,55 „פונם ארבייטער מארק", 2 עקספּאָרט ידיעות, 2,05 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס־קאַ־מער, 4 לייכטע מוזיק, 5 „פ.ק.אָ.־קעסטעל", 5,15 פּאָפּולערער קאָנצערט, 6 רעפעראַט, 6,15 פּליטען, 6,45 לאָדזער פּאָסט־קעסטעל, 7 פערשידענעס, 7,15 לייכטע מוזיק, 7,50 ספּאָרט ידיעות, 8 גע־קליבענע גערעדען, 8,02 מוזיקאַלישער פעליעטאָן, 8,12 פּליטען, בעת דער ערשטער פויזע—אָוונד ידיעות, 11,10 וועגען סעקסועלער ערציהונג פון דער יוגענד פּאַרלעזונג, 11,25 ידיעות, קאָמו־ניקאַטען.

■ ■ ■

פון אויסלאַנד

7,05 מינכען — „דאָן זשואַן" — אָפּערע פון מאָצאַרט, 8,45 מײַלאַנד—אָפּערעטקע, 8,45 פּראָג—סימפ. קאָנצערט, 10 בודאַפּעשט — סימפ. קאָנ־צערט.

דער „הזמיר"־קאָנצערט אין העלענאָוו

שוין אין קורצען וועט דאָס לאָדזער פּובלי־קום האָבען די מעגליכקייט צו הערען די פּראַכט־פולע פּאָעמע פון מענדעלסאָן „די וואַלפּורגיס־נאַכט". די דאָזיגע פּאָעמע וועט אויסגעפיהרט ווע־רען דורך דעם כאָר, סאָליסטען און אָרקעסטער פון לאָדזער „הזמיר" און „פילהאַרמאָניע" אונטער דער ליטונג פון גוט־בעקאַנטען דיריגענט פּראָפ. י. זאַקס.

דער קאָנצערט קומט פאָר דעם 25־טען יולי אין פּאַרק „העלענאָוו".

גרויסע פערוויילונג און טורן־פעסט אין „העלענאָוו"

ס'ווערען שוין געמאַכט די לעצטע צוגריי־טונגען צו דער גאָרטען־פערוויילונג און טורן־פעסט, וועלכער קומט פאָר הײַנטיגען שבת אין פּאַרק „העלענאָוו".

די איינאָרדנער פון דער אונטערנעהמונג מאַכען אַלע בעמיהונגען, אַז די פערוויילונג ווי דער טורן־פעסט זאָלען אויספאַלען וואָס אימפּאָזאַנטער. גאָר שטאַרק גרייטען זיך די „שטערן"־ספּאָרטלער, וועלכע וועלען האָבען די געלעגענהייט צו דעמאָנ־סטרירען זייערע דערגרייכונגען אויף אַלע געביטען פון ספּאָרט.

די גרעסטע פּראָגראַמ־נומער האָט ארויס־געופען דער באָקס־מעטש, וועלכער וועט פּאָרקו־מען אין די ראַמען פון טורן־פעסט אויף וועלכען ס'וועט זיך בעטייליגען די באָקס־סעקציע פון דער וואַרשאָווער „גוויאַזדאַ" מיט ראָטהאָלצ'ן אין דער שפּיץ.

צו דער פערוויילונג גרייט זיך דער דיריגענט ה' פּיעטרושקאַ מיט א ספּעציעל פּראָגראַם פון יודישע און פאָלקס־מאָטיווען.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי — — — —	86.00
3 פּראָצענטיגע בודאָוולאַנע —	45.25
4 „ דאָלאַרובקאַ —	53.25
7 „ סטאַביליזאַציע (אַמ.)	67.50
5 „ וואַרשאָווער ש.־ב. 1934	58.00
5 „ לאָדזער „ „	51.00
ענגלישער פונט — — —	26 66
דאָלאַר אָפיצ. 5.29 נישט אָפיצ. —	5.26
גאָלד־דאָלאַר — — — —	8.93
גאָלד־רובל — — — —	4.62
דייטשער מארק — — —	1.98

בעשטראָפט א בעזיצערין פון א „פריילעך הייזעל"

(א) דאָס געריכט האָט נעכטען פערמשפּט די בעזיצערין פון א „פריילעך" הייזעל, זאָפיע אי־וואַנסקאַ (שענקעוויטשאַ 115) אויף 8 חדשים טורמע.

מעלדונג

זומער קאָלאָניעס אין רוטקאַ

טוריסטישער רעפעראַט ביי דער באַראַכאָוו ביבליאָטעק נעמט אָן איינשרייבונגען. אויף דער זומער קאָלאָניע אין ריטקאַ (אין די בעסקידען) ביליגע פּרייזען אויף 2 און 4 וואָכען.

אויספלוגען קיין זאַקאָפּאַנע.

דער טוריסטישער רעפעראַט אָרגאַניזירט אין 2 פירמאָניגע אויספלוגען קיין זאַקאָפּאַנע
1) פון 21 ביז'ן 25 יולי ה. י.
2) „ 26 „ 30 „ ה. י.
צו 28 זל.

אינפאָרמאַציעס און איינשרייבונגען אין דער באַראָכאָוו־ביבליאָטעק אַל. קאָשטשושקי 9, טעל. 191-50 פון 10–2 און פון 4–10 אָוונד.

הנחה־בילעטען.

די קולטור־קאָמיסיע ביי דער באַראָכאָוו־ביבליאָטעק גיט ארויס הנחה־בילעטען אין טעאַ־טערס און קינאָס.

די בילעטען זענען שטענדיג גילטיג.

עס ווערען אויך ארויסגעגעבען הנחה־בילע־טען אויף דער גאָרטען־פערוויילונג אין העלענאָוו, וועלכע קומט פאָר שבת, דעם 21 יולי פערבינדען מיט א באָקס־מעטש, מיט'ן אָנטייל פון בעריהמטען באָקסער ראָטהאָלץ (דער איינציגער זיגער פון די פּוילישע רעפּרעזענטאַנץ אויפ'ן מעטש פּוילען—אַמעריקע).

די ביבליאָטעק איז טעטיג טעגליך פון 10–2 און פון 4–10 אָוונד, טעלעפאָן 191-50.

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

היינט פרעזענטירעז מיר! דאָס אידעאַלע ליבעס-פּאָרל JEAN HARLOW און CLARK GABLE אין דער ליבעס-דראַמע – רעזשי Victor Fleming א. ג.

„פּלאַטינענע בלאָנדינקע"

ווייט פון דער ציוויליזאַציע, אין האַרץ פון אינדאָ-כינע, אין לאַנד פון גיהנום'דיגע שטורמען, שפּילט זיך אָפּ אַ ליבעס-דראַמע פון געוואַלדיגער תאווה און קאַמפען פון אַ געפאַלענע פרוי וועגן רעכט צו ליבע. אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבע פון PAT ווי אויך וואָכען-זשורנאַל פון FOX

בעקאַנטמאַכונג

דערמיט מאַך איך בעקאַנט דעם ג' פּובליקום, אז דער קינסטלערישע
פאָטאָגראַפישער אנשטאַלט
„POLONIA"
פון דער JERZEGO 11
ווערט קירצליך איבערגעטראָגען אויף
31 גדאַנסקאַ 31
און וועט זיין מוסטערהאַפט איינגעאָרדענט לויט דער נייעסטער פאָטאָ-טעכניק.
איך עמפּפעהל מיך דער ג' קונדשאַפט
מיט אַכטונג ל. גוטערמאַן.

קאָנקורענצלאָז, ביליג און שיין
וואַש, פאַרבט און פּוצט כעמיש
אהן שעדליכע מיטלען
די יודישע כעמישע וועשעריי און פאַרבעריי
„עריקאַ"
אויף מלינאַרסקאַ 2 (ביים ראָג בזשעזשינער)
רייניגט איהר שוינע אייערע קליידער, אנצוגען, מאַנטלען ווי אויך וועש, גיט זיי אָפּ צום וואַשען, פאַרבען, רייניגען, פּוצען נאָר אויף מלינאַרסקאַ 2

פון 1.50 זל. אַ קלייד	50 גר. אַ איבער-העמד
„ 4 „ אַנ'אַנצוג	15 „ אַ קראַגען
„ 75 גר. אַ סוועטער	גאַרדינען אויף ראַהמען.
„ 1.80 פּאַסאָנירן אַ קאַפּעלוש	

די שענסטע דרוק-אַרבייט ווערען אויסגעפירט אין דער דרוקעריי
בראַמבערג און בוים
פּילסודסקיעגאָ 55 (פראָנט)
ווי צ.ב.ש. רעכנונגען, בריפבויגען, קווי־טאַנציעס, שטעמפּעל-באַנדעראָלען, עטי־קעטען, חתונה-קאַרטען, וויזיט-קאַרטען, אַ.אַ. פּינקטליך און טאַליד אויסגעפירט.

ברוך-קראַנקע!!!

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט אין לאָדז, פון דעם איז גאַנץ פּוילען בעריהמטען ספּעציאַליסט אָרטאָפּעד דיר. י. ראַפּאַפּאָרט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאָהר און איז געוואָרען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פּראָפעסאָרען.

ברוך-ליידענדע! פעלאָזט נישט די קראַנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי אַ מענשען-קאָפּ, און עס פעלט אָפט אין דעם פּלאַץ אין דער קראַנקער אין אַ גרויסער סכנה. פון פערדרייען זיך די קישקעס קאָן מען ווערען בראַנדיג און שטאַרבען. — ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע גומי-הייל-באַנדאַזשען פון מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט בעזייטיגען אָהן שום אָפּעראַציע, ראַדיקאַל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאָלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערטסטע לײַדענדע ברוכען בײַ מענער, פרויען און קינדער. — ספּעציעלע אָרטאָפּעד. הייל-באַנדאַזשען פאַר צוריקגעקומענע ברוכען נאָך אָפּעראַציעס, ווי אויך ספּעציעלע אינדיווידועלע צוגעפּאַסטע אָרטאָפּעד. בויך-באַנדאַזשען קעגען אַראָפּלאָזען זיך פון מאַגען און קישקעס.

פאַר קאַליקעס, הויקערס און אַלערלײ פעהלער פון גוף!
אין מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט ווערען אויסגעפערטיגט די הײַלבערימטע און פון פיל פּראָפעסאָרען אנערקענטע מעטאָדע ספּעצ. אָרטאָפּעד. הײַל-גאָרסעטען פאַר פערקריכונג פון רוקען-בײַן (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינד־זוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס בײַ קינדער און ערוואַקסענע קינסטליכע הענד (פּראָטעזען) און פיס, ווי אויך די פּראַקטישסטע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען פאַר שטערצליכע פּלאַטפיס לויט גיפּס-מאָדעל.

אכטונג! אלע קראַנקע אין מיין אָרטאָפּעד. הייל-אנשטאַלט, ווערען נאָר פון מיר פערזענליך בעהאַנדעלט.
30 יעהריגע פּראַקטיקע, פולע גאַראַנטיע!
ערמעסיגטע פּרייזען! עמפּפאַנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוו.
עס ווערען אויך אָנגענומען מיטגלידער פון אובעזפּ. ספּאָל. (קאַסאַ-כאָריך).

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט אין לאָדז
Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאַנק
מיר האַלטען פאַר אונזער פליכט עפענטליך אויסצודריקען אונזער הערצליכסטען דאַנק דעם בעריהמטען ספּעציאַליסט אָרטאָפּעד, דיר. י. ראַפּאַפּאָרט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, װעלכער האָט פאַר זײַנע גרויסע און ערנסטע מיה, וואָס ער האָט אָנגעווענדעט צו אונזער קראַנקע אויף בײנער-שווינדזוכט טאָכטער'ל סטעפאַניאַ, 9 יאָהר אַלט, פאַר וועלכע מיר האָבען אין ערגיץ נישט געקאָנט געפינען קיין היילונג, און דאָס קינד האָט נישט געקאָנט אַרומגעהן. נאָכדעם ווי מיר האָבען זיך אין דער גרעסטער פערצווייפלונג געווענדעט צו דעם אויבענגענאַנטען ספּעציאַליסט אָרטאָפּעד, איז אונזער קינד באמת געראַטעוועט געוואָרען און אַ דאַנק זײַן פערלענגטען הײַל-גאָרסעט הײַלט זיך אונזער טעכטערל זעהר גוט. אויך פאַר דעם, וואָס ער האָט פאַר אונז אויסגעפּועלט אַן אונטערשטיצונג 200 זל. פון דער אובעזפּ. ספּאָלעטשנאַ צו דעם צוועק. מיר ערקלערען עפענטליך, דאָס זײַנע בעמיהונגען אין אַלע פעלע איז אויסערגעוועהנליך, אָבער מיט כּחים ערפאָלג, פאַר וועלכעם מיר דאַנקען איהם הערצליך.
ו. און ס. וואָראַנסקי, עלטערן, לאָדז, לוטאָמירסקאַ 69. 15/6 1934

אַכטונג, רעטניקעס
פון ווישניאָווע און קראָשעווע!
דאָס „ביליגע פאָלקסבלאַט" בעקומט מען 8 אַ זייגער אינדערפריה ביים ציימונגס-פערקויפער יאַמניק, ווילאַ קאָוואַלאַ, נעבען דער כלאָדניע. בעשטעלונגען ווערען אָנגענומען אַ היים. אויך בעקומט מען ביי מיר דעם בעוואוסטען פּראָשעק געגען שוויס פון פיס „ראַדיקאַל" צום פּרייז 30 גראָשען.

שייטלען
מיט פּאַריזער שריגדן און פּערטיגע שייטל-ווערען ערשטקל. און רעיפּאַל אויסגעפירט
ביי קערש.
סקווערזאָווע 15

ווער ס'זוכט אַ תכלית
פאַר זיך, פאַר אַ קינד (אויסוואהל פון אַ בערוף, שול א. א. וו.), ווער ס'האַלט ביי מאַכען אַ געשעפט, עמיגרירען, טון אַ שידוך אָדער געפינט זיך אין אַנ'אַנדערער לעבענס-פערלעגענהייט, דאַרף זיך תיכף קומען בעראָטען מיט'ן בעקאַנטען פּובליציסט
אייגענפעלד, פּעטריקאָווער 31
אויפנאַהם-שעה'ן טעגליך פון 4–8 אָוו.

קיין פּאַלעסטינאַ
צו פאָהרען!
אינפאָרמאַציעס:
אַלטמאַן, שרודמיעסקאַ 31, וו. 4 פון 2–6 נאָכמיטאָג.

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישער לאַבאָראַטאָריום
מ. שאַץ
לאָדז, פּעטריקאָווער 37.
פיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע אַנאַליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע, אא.

Poradnia
WENEROLOGICZNA
הויט און ווענערישע קראַנקהייטען
איז געוואָרען איבערגעטראָגען
אויף 2 זשעלאַזנאַ 2
(פּיעטריקאָווער 47)
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָווענד, זונטאָג און הגאות פון 9–2 מיטאָג.
אַ וויזיט 3 זל.
פון 11–1 מיטאָג און פון 3–4 נאָכמ. נעמט אָן אַ פרוי-דאָקטאָר.

קריינע אַנאָנסען
1 זלאָטי אַנ'אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

פערשידענעס

סוחרים, פאַבריקאַנטען און אנגע־שטעלטע! בוכהאַלטער-בילאַנסיסט פיהרט האַנדעלס-ביכער לויט די שטייער-געזעצען. נעהמט אָן נאָך איינינע פירמעס – לערנט אויס בוכהאַלטעריע פאַר 25 זל., מאַשין-שרייבען-קורס 10 זל. אינפאָרמאַציעס אין ביוראָ צעגעלניאַנאַ 25.

אינפאָרמאַציעס וועגען ארץ-ישראל
Plac Dąbrowskiego 3, m. 9, fr. III piętro פון 1–10 און פון 4–7.

צו פערקויפען אַ שפּול-מאַשין צו טריקאָטאַזשן, סוויטער און זאָקען, פירמע מילער און זיידל, 20 שפּינדל אין בעסטען צושטאַנד. קלינגען 111-23.

צו פערקויפען פּאַרצעלען, וואָס זע־נען געאייגנעט אויף זומער-וואוינונגען, ווי אויך אויף אַ יודישע קאָלאָניע. – Kociołki pod Pabjanicami, koło Dłutowa צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטר. אָדער אויפ'ן אָרט. 2927

בוכהאַלטער און רוטינירטער בי־לאַנסיסט מיט לאַנגיעהריגער פּראַקטיק לאָזט נאָך איינינע פרייע שטונדען. פאַר אנערקענען די ביכער גאַראַנטיר איך מיט קויציע. פּרייזען מעסיגע.
Leon Krell, Piotrkowska 86, m. 3.

פרייע פּאָסטענס

עס ווערט געזוכט אַ דענטיסטקע. ווענדען זיך ליפּאָוואַ 26, וואוינונג 2 פון 4–6 נאָכמ. 2933

ס'איז נויטיג אַ געזעלען אַ קוואַלי־פיצירטער שלאָסער, וואָס קען גוט דאָס פאַך פון זאָקען-מאַשינען ביי וויינגאָלד, זגערזשער 18, וו. 16. 2937

אַ מעדל ווערט געזוכט אין וואָרשע געשעפט זשעראָמסקיעגאָ 41. 2940

לאָקאַלען

צו פערמיטען אַ צימער מיט אַ בע־זונדערן איינגאַנג פּיעטריקאָווער 17, וו. 44 פון 7–9 פריה און פון 9 אָווענד.

אַנ'אָרט צו שלאָפען פאַר 2 יונגע־לייט ביי אַנ'אינטעליגענטער פאַמיליע.— ליסטאָפּאַדאַ 16, וו. 22. 2936

Różne lokale handlowe, biurowe, szopy i piwnice oraz mieszkania do wynajęcia. Wiadomość Piotrkowska 79 lub Kościuszki 22 u sekwestratora adw. Knepla.

Wydział Turystyczny Zjednoczenia Bezpartyjnych Żydów w Polsce, Agencja w Łodzi, Zawadzka 6, tel. 204-67
בעט די אָנטיילנעהמער אינ'ם אויספלוג קיין מיריטש, עניפּטען און פּאַלעסטינאַ צו קומען אָבנעהמען די הנחה-פּעסער.

אַ לאָקאַל מיט אַ קאָמפּלעט־איינגעריכטעטע
זייפען-זידערײ
אין לאָדז ביליג אָפּצוגעבען.
אינפאָרמאַציעס טעל. 114-96.

Dr.
S. Kantor
ספּעציאַליסט פאַר הויט און ווענע־רישע קראַנקהייטען (סיפיליס און טריפּער), היילט מענער-שוועכע וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אָן פון 8–2 נאָכמ. און פון 4–9 אָוו., זונטאָג און יום-טוב פון 8–2 נאָכמ. פאַר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פּרייזען.

לעטשניצע
פאַר ווענעריש קראַנקע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 205-38
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָווענד.
ווענעריש-קראַנקע, מענער-שוואַכע און הויט-קראַנקהייטען, אַנאַליזען פון בלוט און אורין
די פּערהיטונגס-סטאַציע
איז טעטיג אַ גאַנצען מעת-לעת
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 9–1 פאַרמיטאָג. בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

לעכער אויף דער מאַשין
ווערען אָנגענומען אויסצוניייען ביי
ג. נאָרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

Dr. med.
Ign. MARGOLIS
OKULISTA
פּעררייזט. פון 1-טען אויגוסט ווערט דער קאַבינעט איבערגעטראָגען אויף פּיעטריקאָווער 113, טעל. 165-17
עמפּפאַנגס-שעהן פון 1–2 און פון 5–7 אָוו.

STARSZY FELCZER
B. JOSKOWICZ
Północna 4, tel. 141-86.
שטעלט טעגליך פּאַהען מיט פרישע קראָוויאַנקעס און גיט אויך אַרויס בעשייניגונגען.
נעמט אָן פון 8–11 פריה און פון 4–7 נאָכמ.

קלעפּסידרעס
צו זעהר ביליגע פּרייזען
נעהמט אָן די דרוקעריי פון
„נייעם פאָלקסבלאַט"
די קלעפּסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און אונטערגעקלעבט איבער שטאָט.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה

פאַר'ן טעקסט—18 גר.	פּרייזען אין ערב-יו"ט—24 גר.	אין דער זייט־שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „	„ 60—	„ 4
נאָכ'ן טעקסט—12 „	„ 18—	„

איבער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט' שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווער־טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אמעריקע—1 דאָל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און פאַר מין פון די אַנאָנסען איז דער פאַרלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אדמיני. איז אָפען ביטאָג און ביינאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman